

Czeplédy Jenő
ezds.

1944.01.01.
/1915.11.évf./

SztbS Szab.szerk. tanulm.biz. t-ja

1943.08.18. 1944.01.01. 1898.01.10. 1915.03.15. 1915.11.
1915.03-i

1913.07.02.- 1915.02.27.-ig ténylegex szolg. ,egszakitva

M.⁴at.Szemle cikkirója

NK.

1917: 3. GY. E. HDGY. 1921. 03. 01. FHGY.

SZÉKESFEHÉRSÉG

Czeglédy József dr.
fhdgy.

1940.09.01.
/1938.évf./

VII.cső.ker. Keszthelyi szárny ideigl.pk.-a

1940.09.01. 1915.02.04. 1940.07.01. 1938.

Kovács Jenő cső.szds. naplója szerint Márczy Róbert cső.fhdgy-al együtt átállt az oroszokhoz. Rektor Béla cső.szds. is levelében megerősíti B.L.XXV.évf.7.sz. /1942.07./ 70-72.o.

SZÜL. FÜZESABONY / HEVÉS VM/

IGAZOLVA! BUDAPEST, III. BESZTERCE-U. 2.SZ. M.K. 1946.192.SZ. 136.SORSZ. CE/155

A m.antif.ell.áll. és part.mozg. Kislexikon. 55.o.

Czeglédy József /Füzesabony, 1915.02.05. cső.ti. frontprogandista dem.hds. zlj.pk-a. 1940 hdgy.avatása, klböző cső.ti-i beo-okban 1944.03.-ban kinyilvánított németellenessége miatt hátországi beosztásából hadművelleti területre kellett távoznia.

Édesapját a németek agyonlőtték.

1944.11- a harcba vetett zilahi cső.zlj. egyik szd-ának pk-a.

1945.01.03- négy önkéntesekből álló járőrt /köztük két ujbpesti kommunistát/ az aknamezőkön átvezetva szovjet csapatokhoz, ahol megbeszéli a legysége átállításának tervét.

1945.01.4-5-re virradó éjjel helyettesének /Márczy Róbert fhdgy. közreműködésével és szovjet tüztámogatással az átállást végrehaj-
ják.

Csatlakozik hozzájuk Simon László zls. vezetésével a cső.zlj. nagyobbik része.

1945.02.19-1945.06.15. között a 2.Ukrán Front kötelékében hdm-i területen az 1. honv. mű-i távb. építő zlj. pk-a.

1945-1952. a néphadseregben szolgált.

M. kir. cső.ti. KÉPZŐ TANF. HALLGATÓJA 1933-1940

1940.09.01.

/1938.ÉVF./

VII. KER. NISKOLCI GY. TANALASZT. OKT.TI FHDGY.

Dr. Czeglédy József
hadapród árm.

B.L.1972.07-12.XXV.évf.7-12.sz. 71.o.

Átállt az eelg-hez abban a felzúrt lelkiállapotban, mikor a vivon. németek kiszagazda édesapját agyonlőtték, mert tiltakozott állatai elhajtása ellen.

Czigány József vitéz
ezds.

1943.08.01.
/1915.03.évf./

Kp.ny.pság.pk-a

1943.08.01. 1894.04.02. 1914.10.26. 1915.03-i

Sz.: Szombathely

1.F. Kohl Szabó Janka /1941 Szombathely/ + 1941.01.10.

2.F.: Karácsony Laura /1942 Budapest/

Gy.: - Panni /Somorjai Józsefné/ Sydney /Ausztrália/

+ Dunakeszi, 1977.03.16.

vitéz CZIGÁNY JÓZSEF
ezredes,

a m. kir. csendőrség központi nyomozó parancsnoka.

vitéz Czigány József

vitéz Czigány József m.kir. szkv. csendőr ezredes, a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjének és több hadi és békekitüntetés tulajdonosa, a csendőrség volt központi nyomozó parancsnoka, a szombathelyi csendőrkerület volt parancsnoka 1977.III.16-án hosszú szenvedés után Dunakeszin 83 éves korában meghalt. Lelkiüdvéért szentmise, valamint beszterelése III.26-án történt. 11 évi raboskodás után került szabadlábba, súlyos betegséggel. Leánya családjának meghívására 1969-70-ben egy félévet Sydneyben (N.S.W., Ausztrália) töltött, mely alkalommal volt ottani alárendeltjei és bajtársai tisztelettel és szeretettel vették körül. A gyászír vétele után lelkiüdvéért a sydneyi csoport 1977.IV.17-én gyászmisét mondott a magyar egyházközösség templomában. A jelképes koporsót a csendőrzászló borította, melyen a Vitézi Rend jelvénye mellett ott volt a csendőr tollforgó és kardbojt. Szentbeszédében Ft.Takács Atya "a kötelességteljesítés, a szenvedés és áldozatvállalás mintaképeül állította — mondván — szenvedését áruással elkerülhette volna". A gyászmisén résztvettek a bajtársak és hozzátartozóik, valamint küldöttséggel képviseltette magát a Vitézi Rend és a MHBK N.S.W.-i főcsoportja.

Gyászolják özvegye, született Karácson Laura, leánya Somorjai Józsefné, kiterjedt rokonsága, barátai, bajtársai odahaza és világszerte. (v.Dr.J.I. 1977.IV.30.)

Kultsár Lajos m.kir. szkv. csendőr alezredes, a Kormányzói Dicsérő Elismerés és más kitüntetések tulajdonosa, a volt galántai III.m.kir. csendőr zászlóalj parancsnoka nagy lelkierevel és türelemmel viselt hosszú szenvedés után 1977.VII.8-án Londonban (Anglia) csontrákban 75 éves korában az Urban csendesen elhunyt. Nyírbátorban született, 1902-ben. A nagyváradi hadapródiskola, a budapesti főreál és a Ludovika

Czigány József vitéz
ezds. /ENGELMANN/

1943.08.01.
/1915.03.évf./

Kp.nyo.pság. pk-a

1943.08.01. 1894.04.02. 1914.10.26. 1915.03-i

Sz.: ZALAEGERSZÉG, 1894. 04. 02. SZAKÁLY: ZALAEGERSZÉG, B.KATH.

1.F.: Kohl-Szabó Janka /1941, Szombathely/ + 1941.01.10.

2.F.: Karácsony Laura /1942, Budapest/

Gy.: - Panni /Somorjai Józsefné/ Sydney /Ausztrália/

+ Vác, 1977.03.16.

10 é börtön

int.-

1947: 18.CY.E. TART. HDGY. 1946. 08. 01.

1921. 03. 01. IV. KER. FHDGY.

OR. HARCTER

CSÖ. NYO. OSZT PSÁG. PK-A 1943. 02. 01. - 1944. 11.

SZOMBATHELY; III. CSÖ. KER. PK. 1944. 11. - 1945.

vitéz Czigány József

vitéz CZIGÁNY JÓZSEF
ezredes,

a m. kir. csendőrség központi nyomozó parancsnoka.

Czoborczy Kálmán vitéz nemes
alez

1942.09.30.

/1917.évf./

IV.cső.ker. Pécs sgti.

1942.09.30. 1897.05.04. 1918.11.01. 1917.

Szül. Kaposvár, 1897

31.Honv.gy.e. Orosz, olasz harctér

46

N y i l a t k o z a t .

Alulírott Szoborczy Kálmán volt csendőr alezredes a volt pécsi csendőrkerület segéd tisztja Budapest, XII. Kiss János altábornagy ut 46. szám alatti lakos minden vonatkozásu felelősségem tudatában és a következő kézmények terhe alatt a következőket jelentem ki:

1944. december hó 1.-én vagy 2.-án amikor a volt pécsi csendőrkerület parancsnokság állomáshelyét felsőbb rendelkezés folytán Pécsről Marcaliba kellett áthelyezni, a Duna vonala között működött honvédhadsereg parancsnokság a volt pécsi csendőrkerület parancsnokságának azt a írásbeli rendeletet adta, hogy a még somogyi területen lévő kb. 40 község összes 16-tól 60 éves korú férfi polgári lakosságát a csendőrség szedje össze és vonja nyugatabbra. A volt pécsi csendőrkerületet akkor ideiglenesen vezető Náray Jenő volt csendőr ezredes a honvéd hadsereg parancsnokságának ezt a parancsát nem teljesítette s annak teljesítését szándékosan meg sem kísérelte, illetve e tekintetben szándékosan semmiféle intézkedést nem tett.

Budapest, 1945. évi szeptember hó 1.

Szoborczy Kálmán

Aláírás hitelességét igazoljuk:

*Hovach László
vezetőt*

*Szentmáry József
vezetőt*

TÖRTÉNETI HIVATAL
V - 80570

29

Csaba Lajos II.
fhdgy.

1942.04.01.
/1939.évf./

V.cső.ker. Makói gy.tanszda okt.ti.

1942.04.01. 1918.02.20. 1939.08.20. 1939.08.1-i

Gy.: - Mária Judit /Makó, 1943/, ISTVÁN LAJOS ÖDÖN 1944.07.04

+ Mosonmagyaróvár, 1945.02.10. agyhártyagyulladás

A: FÜZESSEGY IRÉN

F: FERENCZY MÁRIA

105. TÁBORI PÜTYWI-BORIN

1942. OSETROGORK

B.L. 1966. XIX. ÉVF. 10-12. SZ. 19. O.

1945.02. DUNÁNTÚLON HŐSI HALÁLT HALT.

CSABA LAJOS

Csáky József dr.
szds.

1942.04.01.
/1936.évf./

VIII.ker. Ungvári cső. tanzlj. szd.pk.

F.: Merényi Klára /1942/

1942.04.01. 1912.01. 08. 1939.05.01. 1936.

Ujvidék X.r.vádlott

+ ? Venezuela

1945. 07. 04. LEFOKOZÁS ÉS KICSAPÁS

Dr. Csáky József
kap. őrn.

Dr. Csáky József
kap. őrn.

Császár István
alez.

1936.11.01.
/1910.évf./

III.cső.ker. Kassa, Beo.töti.

1936.11.01. 1891.05.02. 1910.08.18. 1910.

Táb.cső.szolg. Don-kanyar

108.hdp.zlj.pk-a

1917: CSŐ.FHOGY. VI. KER. 1915. 11. 01.
3SZÁRNY PÉCS 2.SZAK. MOHÁCS

Csellár Gábor dr.
szds.

1942.04.01.
/1936.évf./

III.cső.ker. Cső.sz.d.pk-a Letenye /Zala vm./

1942.04.01. 1913.12.23. 1939.05.01. 1936.

Dunántuli harcokban sebesült

Gy.: 2 fiu István, László

Recsk

+ 1991.01.31. Gödöllő, tüdőembólia

A.: HELM ILONA

F.: SCHRAMM KLÁRA

M.K.1946.192.sz. 198. sor.sz. CS/303.

IGAZOLVA!

LETENYE
/ZALA UTE/

KOSSUTH
LAJOSU. 63.

Dr. Csellár Gábor
kap. őrm.

Dr. Csellár Gábor
kap. őrm.

Mély fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudatom, hogy szeretett Férjem

Dr. CSELLÁR GÁBOR

életének 78. évében, 1991. január 26-án, rövid súlyos betegség után csendesen örökre elpihent.

Drága halottunkat Gödöllőn, 1991. január 31-én 14.30 órakor a gödöllői temető halottasházából a római katolikus egyház szertartása szerint helyezték örök nyugalomra.

A megboldogult lelki üdvéért engesztelő szentmise áldozatot 1991. január 31-én 16.00 órakor a blahai kápolnában mutatunk be.

Gyászolják:

felesége Klára, fiai István és László, testvére Ödön, menyei Olga és Éva unokái András, Adám és Éva, sógornője és a kiterjedt rokonság.

Távíratcím: 2100 Gödöllő, Blaha Lujza út 110.

B.L.1991.XLIV.1.sz. 13.o.

Dr.Csellár Gábor m.kir.cső.szds. a szombathelyi volt III.ker.álló-
nyában, a Letenye-i /Zala vm./ cső.szds. pk-a meghalt. 1991.01.31-én
temették Gödöllőn. Négy évfolyamtársa adta meg a végtisztességet.
/Dr.K.J. 1991,II,21./

B.L.1972.07.-12. XXV.ÉVF. 7-12.sz. 55.o.

A KAPOSVÁR: CSŐ.ÉJ.TÖRTÉNETE, SÜLYOSAN SEBESÜLT.

Budapest, 1991. február 6.

Kezves Ernő bátyám!

Hálásan köszönöm igen sokáig mevittem is, hogy Gábor bátyám Temečšen személyesen fejtetted ki mely gyászunkban önműte részvétel. Mindegyajánkat meghatót az egykori huslovi kás ontálytársak (sajnos egyre inkább) teljes letránái megjelenése a Temečšen és a nemzeti "míni" halag az utolsó üdvözlés virágain, mint a sírból jövő együttetés meggyízvánulása.

Sokszor üdvözlöl

Ditcellerődon

Budapesti Gyűjtő Törvényekhez

Budapest
V. cikk - n. 27. III. 1/b.

A Lillay László ellen indított B. XLIV. 14.258/1949/3. sz. büntetőjogi törvénnyel bejelentem, hogy az 1949. évi december hó 28. napjának é.c. 10. cikkében kitűzött pótlólagos - melyre támaszkodni lehet megítélve, - megjelenni nem lehet, mely az AH. 10.222/1949. sz. véghatározatával rendőri felügyelés alá helyezésük és így határolási helyük nem hagyhatók el.

Törvénnyel bejelentem, hogy felekezettel nem ismerem, hatóságom szerint vele, sőt nem is találkoztam és semmilyen okmányokról vagy magatartásáról nincs semmilyen hatóságom.

Amennyiben azonban a t. Gyűjtő Törvények felkelt ellenére is szükségessé tartaná a kamikenti kihallgatásomat, úgy kérem a bírósági elnökség kapitányának útján leendő megidézésemet.

Tokaj, 1949. december 23.

Törvénnyel:
Kellár György

TÖR

Csepi Béla
alez.

1942.04.01.
/1916.évf./

B.M. XX. /csendőrségi szolgálat/ oszt. ea.ti.

1942.04.01. 1898.03.23. 1916.08.18. 1916. (Stevan)

Szül.: Köpcsény /Moson vm./ Ildiko, férje Busa István, Igycerch: Suzanne

Gy.: - Ákos, Ildiko Aho 1925-2007 (Cleveland, Ohio)

+ Springfield /Massachusetts/ USA 1987.10.10.

Képes Magyar Világhíradó szerk-ben

I.Vh.: or., ol. front

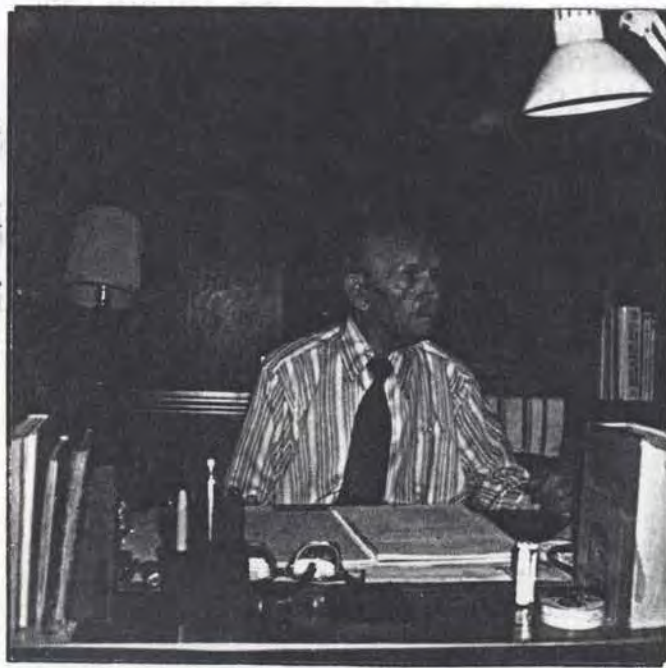
F.: +Ludlow /Mass./ USA 1988.09.

1917: S.G.E. ZLS. 1915. 09.01.

1922.08.01. VII.KER. FKJGY.

B.L.1989.XLII.1.sz.12.o.

Özv.Csepi Béláné, néhai Csepi Béla ezda. özvegye Ludlowban /Mass.USA/ 88 é korában meghalt. Elhamvasztották. Gyászolják: fia Ákos, leánya Ildiko férjezett Busa Istváné. családjai, barátok, és bajtársak.

1922. sept. 1. főhadnagy

1926-28.VII. ker Sárospatak csőthola

1929.

9. sármány Sükösd parancsnok helyettes

1927. nov. 1. százados

1930-31. Sárospatak helyi örsparancsnokképző iskola, oktatóként

1932-38.VII. ker 9. sármány Serecs sármányparancsnok

1939-44.m. kis. BM VI/b. (csendőrségi szolgálat) osztály, előadóként

1939. máj. 1. őrnagy

1942. ápr. 1. alezredes

1944. ezredes

B.L. 1988. 1.sz. 4.a

HALOTTAINK

CSEPI BÉLA m.kir.csendőrezredes, a volt m.kir. B.M.XX. csendőrségi osztályának előadótisztje, a Magyar Érdemrend lovagkeresztje, a Bronz Katonai Érdemérem a Katonai Érdemkereszt szalagján és más háborús- és béke-kitüntetések tulajdonosa, a Magyar Csendőrök Családi Közössége, az Árpád Akadémia rendes tagja, az MKCsBK "Bajtársi Levél" levelező munkatársa Springfield-en (MA.,USA) 1987.X.10.-én rövid szenvedés után 89 éves korában elhunyt.

Köpcsényben (Moson vm.) született 1898.II.23.-án. A pécsi hadapródiskola elvégzése után 1916-ban a Ludovika Akadémián zászlóssá avatták. Az orosz és olasz harctéren kitüntette magát.

1921-ben lépett be a Csendőrséghez. Sárospatakon, Szikszón, Szombat helyen szolgált, honnan a B.M.-be, Budapestre helyezték át. 1952-ben családjával a USA-ba vándorolt ki és Clevelandban telepedtek le. Több magyar egyesületnek tagja volt, s írásai gyakran jelentek meg magyar újságokban. Egy időben a Képes Magyar Világhíradó (Cleveland, OH. USA) szerkesztésében is részt vett. 1984-ben leányához és vejéhez Ludlow-ba, (MA., USA) költözött.

MEGRENDÜLT SZÍVVEL BÚCSÚZUNK MA UGHY BÉLATÓL, EGY PÉLDAADÓ IGAZ MAGYAR BARÁTUNKTÓL, AKI OLY HIRTELEN TÁVOZOTT EL KÖZÜLÜNK.

KÖZVETLEN CSALÁDJÁNAK ÉS LEGJOBB BARÁTJÁNAK VESZTESEGE FELMÉRHETETLEN. DE A VESZTESEG, AMIT A MAGYAR KÖZÖSSÉG SZENVEDETT BÉLA HALÁLÁVAL, RENDKIVÜL SÜLYÖS. AZ Ő SZORGALMAS, KÖVETKEZETES, CSENDES ÉS KITARTÓ MUNKASSÁGA A MAGYAR SZERVEZETEK BEN, KÜLÖNÖSEN A TANYA ÉS A CSERKÉSZCSAPATOK MEGALAPÍTÁSÁBAN MAGASLOTT KI. SOHA NEM KÉRT ÉS SOHA NEM VÁRT ELISMERÉST ÖNZETLEN MUNKAJÁÉRT S NEVÉT CSAK AZÉRT ISMERTÉK A VILÁG MINDEN TÁJÁN A MAGYAR ESZME ÉS GONDOLAT HARCOSAI, MERT BECSÜLETES, ŐSZINTÉ, MEGBIZHATÓ SZÓSZÓLÓJA VOLT A MAGYAR IGAZSÁGNAK.

MA'SODMAGÁVAL Ő HORTA ÉLETRE A MAGYAR CSERKÉSZETET PHILADELPHIÁBAN, ALAPÍTÓJA LÉVÉN A FIÚ 10.SZ. JEDLIK ANYOS CSERKÉSZCSAPATNAK.

TISZTÁBAN VOLT AZZAL, HOGY NYELVÜNK, HAGYOMÁNYAINK, TÖRTÉNELMÜNK ISMERETE NÉLKÜL, AZ ISTEN ÉS A HAZA SZERETETE NÉLKÜL, A FEGYELEM ÉS TISZTESSÉG MEGISMERÉSE ÉS GYAKORLÁSA NÉLKÜL A KÖVETKEZŐ GENERÁCIÓ ELVESZETT VOLNA A MAGYARSÁG SZÁMÁRA. ÉLETÉNEK LEGMÉLYEBB VEZETŐ ESZMÉJE A MAGYAR NÉP SORSAÉRT,

SZABADSÁGÉRT FOLYTATOTT KÜZDELEM VOLT.

MÉLY HITE, ISTENBEN VALÓ BIZALMA SEGÍTETTE A'T A MEGHURCOLÁS SÚLYOS NAPJAIN A BÖRTÖNBEN ÉS A KÉNY-SZERMUNKA ÉVEIBEN.

A MAGYAR KIRÁLYI REPÜLŐ AKADEMIÁRÓL HADNAGGYA' AVATÁSA UTÁN RÖGTÖN A HARCTÉRRE KERÜLT, AHOL A VÖRSZ HADSEREG ÓRÁSI TÚLEREJE ELLEN HARCOLT, MAJD AZ ÖSSZEOMLÁS UTÁN OROSZ FOGSÁGBÓL MEGSZÖK-VE HAZAVERGÖDÖTT GYÖRBE.

A KÉRELHETETLEN OSZTÁLYHARC SOKÁIG ÖT SEM HAGYTA BÉKÉN: A SOKEZER ÁLDOZAT EGYIKE VOLT — BEBÖRTÖNÖZTÉK, ELITÉLTÉK ÉS ÖT ÉS FÉL ESZTENDŐT TÖLTÖTT BÖRTÖNÖKBEN ÉS AZ OROSZLÁNYI SZÉNBA'NYA'BAN. DE A MEGALÁZTATA'S ÉS BÖRTÖN SÚLYOS SZENVEDÉSÉT BÉLA REA' JELLEMZŐEN POZITIV ÉLMÉNNYÉ VÁLTOZTATTA A'T: RABTÁRSAI A MAGYAR-SÁG LEGJOBBJAI VOLTAK ÉS ÉLETRESZŐLŐ BARÁTSÁGOK FOR-MÁLÓDTAK A MEGHURCOLÁS KÖZEPETE.

AZ ÖTVENHATOS SZABADSÁGHARC KEGYETLEN LEVERÉSE UTÁN FUTNIA KELETT DRÁGA HAZA'JÁBÓL ÉS NEMSOKÁRA AMERIKÁBAN KEZDETT ÚJ ÉLETET. HŰSÉGES ÉLETÁRSÁVAL EGYÜTT ÉPÍTETEK EGY ÚJ PÉSZKET, AHOL GYEREKEI MA-GYAR SZÓVAL NEVELKEDTEK FELTŐ ÉS SZERETŐ SZÜ-LEIK GONDOSKODÁSA ALATT.

ÉLETE VÉGRE JÓ KERÉKVÁGÁSBAN FUTOTT S EGY KÉNYELMES
NYUGALOMBAVONULÁSNAK NÉZETT ELÉBE.

A JÓ ISTEN AZONBAN MÁSKÉNT HATÁROZOTT: HIRTELEN
MAGAHOZ SZÓLITOTA.

LEGKEDVESEBB TÖREKVÉSE, A PHILADELPHIAI MAGYAR
CSERKÉSZET ÉLETREHÍVÁSA SIKERES VOLT: SOK-SOK
ÖNZETLEN MAGYAR ÁLDOZATOS SEGÍTSÉGÉVEL ÉS TÁMOGA-
TÁSÁVAL A MAGYAR CSERKÉSZET ÉL ÉS A ZÁSZLÓT,
MELY KIHULLT BÉLA KEZÉBŐL, FIATAL MAGYAROK
FOGJÁK TOVA'BB VINNI.

HAJTSÁTOK MEG MOST ZÁSZLÓITOKAT, TISZTELEGJETEK
UGHY BÉLA CSERKÉSZTISZT EMLÉKÉNEK ÉS PÉLDAJÁT,
MAGYAR HITÉT KÖVESSÉTEK EGY ÉLETEN A'T.

ISTEN VELED, BÉLÁM, KEDVES BARÁTOM... UTOLSÓ
BÜCSÚSZAVUNK HADD LEGYEN MAGYAR ÉLETED VEZÉR-
ESZMÉJE: HISZEK EGY ISTENBEN,
HISZEK EGY HAZÁBAN,
HISZEK EGY ISTENI ÖRÖK IGAZSÁGBAN,
HISZEK MAGYARORSZÁG FELTÁMADÁSÁBAN

AMEN.

Vitéz Domokos Sándor: Búcsúztató

Az őszi hantok némasága
elmúlásunkról sűg mesét,
széttérítve száraz avarból
a búcsúzásnak szőnyegét.
A szél hárfája lágy dalával
figyelmeztet hogy jön a tél
és életünknek por hüvelye
porrá válva pihenni tér .

...

E fájó búcsú pillanatban
Jenő Bátyánkra emlékezünk
az itt maradt kakastollasok
és fogadalmat teszünk.
Megígérjük hogy életének
példájához méltók leszünk
és emléke mint vezércsillag
míg élünk megmarad velünk.

...

Kalapunk mellett a kakastoll
a vitézség szimbóluma
láthatatlan leng itt felettünk
mint örök hűség záloga.

S ha majd a hantok dűbörögnek
koporsónkra egykor felettünk; ...
megköszönjük a kiváltságot,
hogy a bajtársai lehettünk.

Szombathely, 2002. október

Cserfay Ferenc
alaz. /Czirfusz/

1942.04.01.
/1916.évf./

V.cső.ker. Ujvidéki oszt.ok-a

1942.04.01. 1897.05.11. 1923.03.01. 1916.
+ Los Angeles /USA/, 1962.

Cserfay Ferenc ezds sírja Los Angelesben

Csergő Endre /Lenhartovics/
fhdgy.

Németországban: Lenhart András

1941.11.01.
/1939.02.évf./

1941.11.01. 1914.12.04. 1942.02.06.18. 1939.02.04.

Szül.: Lednicróna /Trencsén vm./

Közp.Nyo.Pság
ÁVK Ujvidék

Budai harcokban, kitörés, Focsáni hdf.táb.

Ljubjanka, halálra ítélték

Abay cső.alez. segítségével szabadult

horvátul, szerbül beszélt

1969 megnősült

Né.o.: Fekete-erdőben szíes közben bukott, megsérült
+ altatásban meghalt 1977.12.

Kérelmező: CSERGŐ ENDRE szkv. m. kir. csendőr százados.
8221. Seebruck/u. Traunstein, Landschulheim Schloss Ising.

A Magyar Vitézi Rend Törzskapitányi Tanácsának

Regensburg.

Schloss Ising, 1963.febr. 9.

Alulírott tisztelettel kérem felvételemet a Vitézi Rendbe a Vitézi Kis Káté III./1./e. pontja alapján.

Tudomásul veszem, hogy felvételem csak ideglenes jellegű és azt a felszabaduló ország Vitézi Rendje véglegesíti majd.

Jelentem hogy ismerem a Vitézi Rend célkitűzéseit és fogadom, hogy azokat mindenkor megtartom.

Fegyvertényeim: 1943. januárjában az ujvidéki 5/1. csendőrnnyomozóosztály állományában helyeztettem át és beosztott tiszt minőségben 1944. januárjáig többször résztvettem a fegyveres partizánbandák leküzdésében. Tevékenységem elismeréseképpen a Kormányzó Ur Öfóméltósága a Signum Laudissal tüntetett ki. /A Honvédségi Közlöny 1944. máj. 1-i száma az első oldalon hozta kitüntetésemet/.

1944. jan.-márciusig a csáktornyai különleges nyomozócsoport parancsnoka voltam és ebben a minőségben több alkalommal személyesen vettem részt a fegyveres partizánalakulatok sikeres leküzdésében.

1944. IX. 15.-X. 31.-ig az 5. honv. póthadosztály harcfeylembisztosító századparancsnoka voltam és ebben a minőségben résztvettem a szovjet és román csapatok elleni visszavonulást bisztosító harcokban.

1944. nov. 1.-től 1945. febr. 12.-ig a m. kir. Csendőrség különleges alakulatánál szolgáltam mint alosztály-, később mint különítményparancsnok. 1944. XII. 24.-én önként a körülzárt fővárosban maradtam és Hindy vezérezredes ur parancsára alakulattal a front mögött, illetve az ostromlott fővárosban bisztosítottam a rendet. Ebben a minőségben szinte naponként vettem részt fegyveres bandák elleni harcokban. Érdemeim olismerésül Hindy vezérezredes ur a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjére hadiszalagon a kardokkal terjesztett fel. Budapest német parancsnoka a Vaskeresztel /II. oszt./ tüntetett ki. Szabadulásom után értesültem, hogy v. Ládai István cső. ezredes Budapest elesett után, 1945. II. 14. a Csendőrnapon a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjére a hadiszalagon a kardokkal és az Arany Közelharcjelvényel terjesztett fel.

1945. II. 11.-én küldöttem utolsó rádiótáviratomat előjáró parancsnokságomnak, egy órával a kitörés megkezdése előtt. Minden emberi képzeletet felülmuló utcai harcok után 1945. II. 12. néhány életbenmaradt emberemmel elértük a fogaskerekű vasút Széchenyi-hegyi-végállomását, leküzdöttük az orosz tűzérési állásokat és tovább folytattuk a kitörést, míg löszerünk teljesen elnem fogyott. Egy körülzárt villában, egy sebesült honvéd kötözése közben kerültem orosz fogságba.

A tetétlenpusztai, bajai, fogsáni fogolytáborokon keresztül először Mordves-be a 27/7. fogolytáborba, onnan Krasznagorskba, a 27/3. fogolytáborba kerültem, vagyis az MVD kikérdezőtáborába.

1946. július 6-án az oroszok repülőgépen Belgrádba szállítottak és átadtak a jugoszláv partizán hatóságoknak. Velem együtt szállították Bajor vörgy. urat, Gaál cső. ezds. urat, Király honv. alez. urat és Nyisztor honvédet. Király alez. kivételével valamennyit később kivégezték a jugoszlávok.

Belgrádból néhány hét múlva Ujvidékre szállítottak ahol együtt voltam V.Szombathelyi vezérézds. urral és társaival, akiket 1946.nov.4. kivégeztek.

1947.aug.29.-én engem is halálra ítélték. Ezt az ítéletet azonban, mint alaptalant, a legfelsőbb bíróság megsemmisítette. 1948.aug.3.-31.ig tartó főtárgyaláson engem 15 évi kényszermunkára ítélték. Büntetésemet Ujvidéken, Srenska Mikrovicán és Stara Gradiskán, az ottani fegyházakban töltöttem le. Maga az ítélet mely birtokomban van, állapította meg, hogy nem követtem el egyetlenegy erőszakos cselekményt sem, de mint a m.kir. Csendőrség egy tisztje kellett viselnem a felelőséget és a büntetést.

A Stalin-Tito harc legválságosabb idején, 1951-ben a jugoszlávok felajánlották nekem a szabadonbocsátást, ha mint őrnagy a jugoszláv hirszerzés szolgálatába lépek. Ezt elutasítottam, valamint egy hasonló, 1956-ban tett ajánlatot is. Hajthatatlan magatartásom eredményeképpen mint egyetlen ilyen, büntetésemet az utolsó napig 1961.jun.4.ig le kellett töltenem. Akkor sem bocsátottak szabadon, hanem a fegyházból egy horvátországi internálótáborba, Gerovóra szállítottak azzal a szándékkal, hogy kiszolgáltassák a magyarországi rendőrségnek.

A táborból 1961.jun.9-én megszöktem, 10. én átléptem az olasz határt és Triesztben jelentkeztem az olasz hatóságnál. Ott menedékjogot és utlevelet kaptam, amivel 1961.aug.5.én Münchenbe érkeztem, Jelenleg mint sportnevelő a Chiemsee mellett egy Landeshulheimnél működöm.

Azt, hogy a fogság alatt is magyar tiszthez méltóan viselkedtem, a fenti tényeken kívül igazolni tudják: V.Marossy Dezső ezds. jelenleg Hollenburg 4 Post Maria Rain, Kärnten, Österreich és hegedüs Géza ejtőernyős zls. jelenleg Paterson N.Jersey U.S.A. akikkel a börtönben együtt voltam, igazolni tudják.

Személyi adataim: 1914.dec.4.-én születtem Lednicronán, Trencsén vm. Édesapám eredeti család nevét 1933-ban magyarosította meg, eredeti neve Lenhárt volt. 1933-ban érettségiztem, 1933/34-ben a 6.h. gyalogezerednél teljesítettem szolgálatot. 1934/38.-ban a Testnevelési Főiskolát végeztem el Budapesten. 1941/42 csendőrtiszt tanfolyamot végeztem, tanfolyamelső voltam és főhadnagyi ranggal kerültem a csendőrség tényleges állományába. Hadnagyi rangom: 1939.Feb.1.

1944.nov.1.én a Kormányzó ur századossá léptetett elő. /Az 1944 szept.1.-i tervezett alapján./

A fent felsorolt kitüntetésekön kívül az Erdélyi és Délvidéki emlékérem tulajdonosa vagyok.

A Majdnem 17 évi fogság után is töretlen lélekkel hiszek hazánk felszabadulásában és azért mindenkor készen vagyok életemet áldozni.

Kérésemet megismételve maradok a Törzskapitányi Tanács őszinte tisztelője.

Igaz magyar köszöntéseül

Csergő Endre szkv. szds.

Alulírott vitéz Szathmáry Károly, szkv.m.kir. csendőr százados igazolom, hogy Csergő Endre szds. urat 26 éve, még a m.kir. Testnevelési Főiskoláról ismerem. A m.kir. Csendőr Tiszti Tanfolyamokat is együtt végeztük, hol Csergő szds ur rang első volt. A trianoni idők második felének azon lelkes fiataljaihoz tartozott, kik minden áldozatra mindenkor készek voltak a hazáért. Ez a világnézet végighalad egész életén. Szolgálati feladat beosztásai mutatják használhatóságát. Mindenkor ő maga kereste a veszélyt, példaadóan bátor igazi parancsnok volt. 1943. decemberében rohamtanfolyamon voltam Ujvidéken és tanfolyamunk néhányszor fegyveres segítséget adott a Tito féle partizánbandák leküzdésére. Ott magam is láttam Csergő szds ur nagyszerű bátor, rámenős magatartását és vezetői rátermettségét veszély és válság idején. Budapest ostromának kezdetekor márismét együtt szolgáltunk Budapesten 1944 novemberében. Az ostromlott főváros teljes bekerítése idején önként Budapesten maradt és mint különítményparancsnok működött a kitörésig. Rádiójelentései, valamint később nyugatra jutott bajtársaink elbeszéléséből tudjuk, hogy Csergő szds ur kiválóan biztosította az ostromlott fővárosnak rendjét és többek között felszámolta a "Vörös brigád" nevű fegyveres kommunista felkelést is. A kitörés után több, mint egy évtizedig hősihalottnak tudtuk, végül Belgrádból adott hírt Münchenbe Abay Kálmán cső. ezds urhoz. A börtönben olvasta a "Hadak Utján" egy példányát és így tudta meg Abay ezds ur címét is. A budai kitöréskor évfolyamtársa és legjobb barátja: Nagy Zsombor cső. szds, az egyetemi rohamzászlóalj utolsó parancsnoka hősi halált halt. Csergő szds ur töretlen világnézettel élte túl a 17 éves fogságot és története szinte egyedülálló a m. kir. Csendőrségnél.

Meglévő kitüntetései és a nagy kitüntetésekre való felterjesztések igazolják, hogy kötelességét hiven teljesítette a fogságbaesésig.

Jól ismerve Csergő Endre szds urat, a mi generációnk legkiválóbb tagjának tartom és felvételét a Vitézi Rend-be a legmelegebben ajánlom és pártolom. Az emigráció igen értékes embert nyert személyében és életét a szerencse kíséerte. Az ő hősi múltja szinte egyedülálló és ezt a szövetséges Németország mai kormánya is elismerte. A Vitézi Rend-be való felvétele szenvedő hazánk és a nemzeti emigráció elismerése volna sokat szenvedett hős bajtársunk számára.

Csergő százados ur által fent leírtakat becsületszavammal igazolom. Islington, 1963. február 14, Csendőrnep.

69 Cordova Ave. Islington, Ontario
Canada.

Csergő Endre százados 1943 januártól 1944 januárig a parancsnokságom alatt volt ujjvidéki 5/1. csendőr nyomozó alosztálynál szolgált. Ezen idő alatt számtalan alkalommal résztvett a Bácskában működő partizán csoportok leküzdésében. A harcokban példát mutató bátorságával magával ragadta alárendeltjeit. Különösen eredményesen harcolt az Obecse térségben összegyűlt partizán csoport ellen, amelyet kézigranátharcban semmisített meg. Ezen fegyveres cselekményéért Kormányzói Elismerésben részesült.

1944. február 14-én Galántán jelen voltam, amikor vitéz Ládaj István ezredes ur Csergő Endre századost, a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjére a hadiszalagom a kardokkal, felterjesztette.

Csergő Endre százados a csendőrség egyik legkiválóbb tisztje volt, méltó arra, hogy a Vitézi rend tagja legyen.

Cleveland, 1963. május 24.

vitéz Borgoy János őrgy.
957 Whitby rd. Cleveland 12 Ohio
Igazolvány száma: 3353 s. szám
III. 1933. év.

A F F I D A V I T

I, John Borgoy, formerly a major of the Royal Hungarian Gendarmes, now a citizen of the U.S.A., residing at 957 Whitby Rd. Cleveland Heights 12, Ohio, U.S.A., certify the following:

1. That I have known Endre Csergö, former captain of Royal Hungarian Gendarmes, who is at present a citizen of the Federal Republic of Germany, since January 23, 1943. At this time the Royal Hungarian Ministry of Defense transferred him to my command, the 5/1 Investigation Unit at Ujvidék, as officer-in-charge of the Criminal Investigation Group. He remained at Ujvidék /Neusatz/ in this capacity until the end of October 1943, at which time he was transferred to Budapest.

2. During his entire service in the Royal Hungarian Gendarmes, Endre Csergö fulfilled his duties in accordance with the then existing laws of Hungary, the International Rules of War and the Hague Conventions of 1907. These Conventions declare that occupying forces must organize and maintain Public Safety in the occupied territory.

During his period of service Endre Csergö did not commit a single act of violence, but with all his ability and authority within the framework of the laws and in his area of responsibility did his best to maintain the security of life and property of the Hungarian, German and Serbian population.

The truth of this is certified, not only by me, his former commanding Officer, but also by the Communist District Command of Ujvidék /Neusatz/.

This Court sentenced him after 30 days of arrest for investigation to 15 years of prison at hard labor, but as reason for this judgment the court was forced to state that he did not commit any acts of violence but as an officer of the Royal Hungarian Gendarmes he had to bear the responsibility for the accusations and was sentenced on a collective basis. According to the applicable articles of International Law and even the present laws of Yugoslavia, sentencing on a collective basis is illegal, and a crime.

Therefore, not Endre Csergö, but the court sentencing him committed a crime.

What the Court mentions as the terror enforced by the Royal Hungarian Gendarmes in the reason for judgment, was nothing but the self-sacrificing service of a legal Law - Enforcement Agency in the maintenance of order, public safety, life and property of the populace against communist guerillas and their helpers.

I make this statement from my personal experience, documents in my possession, and a copy of the judgment against Endre Csergö, and I am willing to swear to its truth.

Cleveland Heights, Ohio
December 12, 1962

14.-én adott, alapszik és azzal is bizonyít.. Az iratokban eddig nem volt semmiféle más bizonyító anyag.

11. bek. Ezen vádirat alapján az ujvidéki kerületi bíróság tárgyalást tartott és a vádlott kihallgatása után 1947. aug. 29.-én ítéletet hozott, amely lyel Csergő Endrét golyóaltali nalálra ítélte.

12. bek. A vádlott és védője fellebbezés. ~~PELLEBBERÉS~~ ALAPJÁN, Vajdasági Aut. Tart. Legfelsőbb bírósága 1947. szept. 16.-án kelt döntésével ezt az ítéletet megsemmisítette és vádlott ellen új eljárást rendelt el. Ezen döntését a Legfelsőbb bíróság azzal indokolta, hogy az ítélet megállapításai nem felelnek meg a bűnügyhöz csatolt iratokban foglaltakkal.

13. bek. Ezután az egész ügy visszadatott az Ügyészségnek kiegészítő nyomzóeljárás lefolytatása végett. A kiegészítő nyomzóeljárás lefolytatása után a Vajdasági Aut. Tart. Ügyészsége visszaszármaztatta az iratokat az 1948. márc. 15. én kelt utasítással együtt, aminek az alapján ez a bíróság újból elrendelte a fő tárgyalást, amelyen a következőket állapította meg:

14. bek. Az 1947. jun. 14.-én kelt vádirat állításainak bizonyítására továbbra is az egyedüli alap ~~tevényt~~ Csergő vádlott vallomása maradt. Egyetlen tanu, egyetlen körülmény sem tudott hozzásegíteni, hogy valami új, vagy valami másként állapítottassék meg, mint ahogy azt a vádlott maga jelentette ki.

15. bek. első 3 óra. Ami az 1948. márc. 15.-én kelt kibővített vádiratot illeti, a bíróság hasonlóképen azt állapította meg, hogy valójában a kibővített vádirat sem tudott az új tényálladék tekintetében semmi konkrétumot megállapítani. /A 15. bek. többi része jelentéktelen/.

/A 16.-30. bekezdések jelentéktelenek/.

31. bek. Különben is, tekintettel arra, hogy a vádirat lényegében a vádlott vallomásán alapszik, a bíróság véleménye az, hogy ez a körülmény, más bizonyítékok hiányában, szintén csak a vádlott saját vallomásával bizonyítható és azzal is kell bizonyítani.

32. Bek. Ennek megfelelően a bíróság véleménye az, hogy Csergő vádlott 1943. nov. végén nem lehetett a "Royal"-mozi épületében. Danilovac tanu vallomása elfogadhatatlannak bizonyul, különösen mikor tekintetbe vesszük, hogy a tanu kijelentette, miszerint a vádlottat 1943. decemberében, vagy 1944. januárjában látta, mikor különben nyilvánvaló, hogy az abban az időben semmiféle beosztásban nem volt Ujvidéken.

33. bek. A bíróság hasonlóképen meg tudta állapítani, hogy Csergő vádlott védelme abban a tekintetben, mi módon és miért ő írta alá a Szolgálati havifüzeteket odairva minden hó végén egy L. betűt ami azt jelenti "Láttam", elfogadható és meggyőző. Ezt az ő védekezését el kell fogadni, ha tekintetbe vesszük, hogy ő Ujvidékre valóban 1943. jan. végén érkezett, mégis aláírta a januári Szolgálati havifüzetet, holott januárban néhány nap kivételével egyáltalában nem lehetett szolgálatban. Ezek szerint ezen aláírásainak, melyek mint a bűnügyi, mint a politikai csoport Szolg. havifüzetekben találhatóak, nem kell hogy más jelentőségük legyen, mint ahogy ő azt állítja, mindenestre nincs bizonyíték arra, hogy ezeknek az aláírásoknak más jelentőségük lehet.

34. bek. Csergő vádlott felelősségét tehát legbiztosabban saját vallomása alapján lehet megállapítani. Ez a felelősség, a bíróság megállapítása szerint, abban áll, hogy ő mint csendőrtiszt a bűnügyi csoport előadói minőségében egy bizonyos közvetett részvétellel, miután semmi közvetlen részvétel nem volt megállapítható, járult hozzá mindazon terrorrendszabályok, mint letartóztatások, bántalmazások, kémkedések és gyilkosságok végrehajtásához, amelyeket a magyar megszálló apparatus foganatosított népünk ellen ezen a vidéken. Már mint egy ilyen szervezet tagja, ő felelős azokért a gonosztettekért, amelyeket az a szervezet végrehajtott, bár az ő felelősségét meg kell különböztetni azoknak a felelősségtől, akiknek magasab és felelősségteljebb funkciójuk volt annál, amilyen neki volt.

35. bek. Méretelegve felelősségét, a bíróság szem előtt tartotta, hogy a vádlott Csergő Ujvidékre szolgálati áthelyezés útján jött, mindössze 8-9 hónapig tartózkodott ott és pedig miután a legsúlyosabb gonosztetteket már előzőleg elkövették ezen a vidéken.

36. bek. Az ilymódon megállapított tényállás alapján, a bíróság vélemény szerint, a vádlott cselekményében fellelhetők a "Dispozitivban" felső-

eolt cselekményeknek, valamint az ő subjektív felelősségének az elemei.

37. bek. A vádlott büntetőjogi felelőssége fokának megállapítása alkalmával a bíróság tekintetbe vette mint enyhítőkörményt a vádlott beismerését, sajnálkozását és büntetlen előéletét. Ez alkalommal a bíróság szem előtt tartotta azt is, hogy a vádlott beismerése volt lényegében egyttal az egyedüli alap is büntetőjogi felelőssége megállapításánál, szem előtt tartott azt is, hogy ő ide nem önként jött, valamint azt is hogy ő egyénileg nem követett egyetlen erőszakos cselekményt sem, tehát mikor ellene a felhozottak alapján az ítéletet kimondta, úgy tekintette, hogy az megfelel a vádlott büntetőjogi felelőssége fokának és az elkövetett cselekmények súlyosságának.

38. bek. A többi rendelkezések a vonatkozó törvények előírásokon alapulnak.

Ujvidék /Hovi Sad/, 1948. aug. 31.

Jegyzőkönyvvezető

A tanács elnöke

/Dara Trufunov s . k./

Ivan Ivanicx s . k.

A kiadmány hitelül

/ Olvashatatlan aláírás /

Körbélyegző szövege: Szerb Népköztársaság. Vajdasági Autonom Tartomány.
Kerületi bíróság. Ujvidék.

En, Borogó János, a volt m. kir. Eszékörsegy elnöke (vagyis) jelműly az Amerikai Egyesült Államok pályára, Cleveland - ~~St~~ Heights, Whiskey Rd. 957. lakás kijelentem ~~és a részleges és a kijelentésemet sokáig elhárítottam~~ ~~megyék megérkezni, hogy a kérésre írtam:~~

1., Csörgő Endrét, a v. m. kir. Eszékörsegy elnöke, aki jelműly a Német Rabszolgák Közlésének általános igazgatója és Tábori Kiszeg (Landerköl-
Lerni Kellon Köny) lakója, 1943. június 23. óta ismerem. Ebben az időpontban helyette át hozatalát a ~~csörgő Endre~~ m. kir. Eszékörsegy Miniszter Csörgő Endrét újságíró (Népszab) az akkori gazdasági miniszter által adott 5/9. nyomozási iratokhoz, mint a bírósági (Körményi) iratok eladói-
ját. Ezen miniszterben Csörgő Endre 1943. október 23-ig visszatért újsá-
gíró, aminek is Budapestre helyettesít.

2., Csörgő Endre egész rendszerteljesen alott az akkori északnyugati
vált magyar törvények, a nemzetközi hatóságok és az 1907. évi Bécsi
konvenciók alapján a teljesített rendszerteljesen. Ezen konvenciók kimondják,
hogy a megadott hatóságok kötelesek a megadott területen a közbiztonságot
megvédeni és fenntartani.

Ezen rendszerteljesen alott Csörgő Endre nem követhet el
egyetlen olyan szabályt sem, hanem a törvények betartásában
és kivétel nélkül minden esetben a tudásával a nemzetközi törvények elő-
nyomás, német és más lakosság élet és vagyonvédelmére rendszerteljesen.

Hogy az így ~~is~~ vált, nemcsak én, hanem a ^{1943. évi} gazdasági
az újságíró (Népszab) kommunista körletű bíróság is megállapította.

És a bíróság 30 hivatalos nyomozási eljárás és rendszerteljesen jogszabály
utáni Csörgő Endrét ugyan elítélte 15 évi börtönre, azonban az

ítélet indoklásában (34. 35. 36. 37. bekezdés) ~~és~~ közigyelés volt megállapítva,
hogy bizonyos körök nem követték el egyetlen szöveget, valószínűleg sem,
hanem mint a magyar kis- és középső egy töredék kelt, hogy a felállítás
gát nélkül, vagyis kellekett a felállítás alapján ítéltetett el ilyen súlyos
bírálatok (Művelődési és szellemi nevelési, de a ma jellemző jü-
gyekkel a törvények szerint is kellekett bírálati közhatalom ~~szerepe~~ nem
megszűnt, sőt a jü. törvények szerint bírálatok valószínűleg. Tehát
nem bizonyos körök, hanem az elítélés kommunista bíróság követték el
bírálatokat.

Az amit a bíróság a magyar elítélés törvényszékének igazságtalanság
nem az ítélet indoklásában (34. bek.) az nem más volt, mint a
törvény közhatalomai az "impulzív" szolgálatokhoz a lakosság
élet- és vagyontulajdonának, a közösségek és közhatalomok juttatásának
észekiben a kommunista partizánok és szolgálatok ellenében. A
kommunista partizánok, egy mindennek elvont eszköz, közhatalom, a közhatalom
alatt is utáni a mai napra is, az a világra, a lakosság elleni közhatalom
ben terroristák, agitációsaként és rablásaként is a törvények az őrei
elleni elvont eszközökkel szolgálatok világszerte eljárt magyar-
kormány és a makul világot ezekben a hájlokban.

Ez ellen a nemzet, ellen közhatalom (nemzet) szolgálatok
alatt bizonyos körök, de ellen a kommunista partizánok ^{szolgálatok} ^{szolgálatok} ^{szolgálatok}
közhatalomok és eszközök való közhatalomok ellenében, ~~és~~ ^{amint az a}
bíróság az ítélet indoklásában maga is megállapítja, ^{sem tudott,} ^{éppen}
készen bizonyítottam ~~am~~ ^{és} tudtam.

Ezen körülmények között, tapasztalatok ~~alatt~~ ^{és} a közhatalom
elleni ítélet alapján törvény és közhatalom esetén eszközök is hájlokban
vagyis bizonyítottam.

B.L. 1978. 04.30. XXXI. évf. 1. sz.

vitéz Kövendy Károly, CM.

vitéz Csergő Endre százados

Az 1939. II. 1-i évfolyam rangelsője, a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjének Hadidiszítménnyel és Kardokkal, a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjének Hadiszalagon és Kardokkal, a Signum Laudis, Tűzkereszt I. fokozatának tulajdonosa 1977. decemberében sportbaleset következtében a németországi Feketeerdőben 63 éves korában váratlanul elhunyt.

Erdély szülőltje volt, s mint kisiút szüleivel együtt őt is a megcsönkített kicsi Magyarországra utasították ki a románok 1920-ban. 1933-ban érettségizett Budapesten. 1938-ban a M. Kir. Testnevelési főiskolán rangelsőként szerezte meg a tanári diplomát. A horvát atlétikai szövetség tréneri minőségben meghívta Zágrábba, mint az ország egyik legértékesebb fiatal atlétikai szakértőjét. Itt megtanult horvátul és elsajátította a hasonló szerb nyelvet, mely életére később sorsdöntő hatással volt. 1940-ben Budapesten tanított az egyik gimnáziumban. Résztvett Észak-erdély megszállásában, mint gy. zászlós.

1941-ben igen erős pályázati versenyben (800-an pályáztunk 80 helyre) felvételt nyert a m. kir. Csendőrség csapattiszt karába. Már a cső. tiszti tanfolyamon kitűnt borotvaéles eszével, tudásával, intelligenciájával és mindenkori bajtársiasságával. Évfolyamtársai éppúgy szerették és tisztelték, mint előljáró parancsnokai. 1942. VI. 20-án avatták hadnaggyá és még u.azon évben ranghelyesbítés folytán fhdgy-gyá lépett elő. Mint kiválóan végzett rangelsőt a gödöllői szárnyhoz helyezték sznyphk-i minőségben, honnan 1943. I. 1-én a kp. nyomozó psághoz, később az Államvédelmi központhoz került. Innen szerb nyelvtudása révén Újvidéken folytatta szolgálatát, hol nagy szerepet kapott Titó bandáinak leküzdésében, kik 1943-ban újból elkezdtek gyilkolni a csendőr, honvéd és határvasás járőröket. Különleges rohamtanfolyamot végzett Újvidéken és a partizánelhárításnak szakértője lett. Kinevezték egy különleges alakulat parancsnokául. Örökké egyenruhában járt és vezette a partizánfelgöngyöltő mozgalmakat szakszerűen, de mindenkor a törvény és előljárói parancsainak megfelelően. Kiválóan végzett tevékenységéért Magyarország Kormányzója a Signum Laudis-szal tüntette ki. 1944. őszén harcolva vonult vissza államvédelmi csapatával Budapestre. A bekerített fővárosban félelmet nem ismerve végezte kötelességét és számtalan fegyveres közelharcban tüntette ki magát. Állandó életveszélyben, fáradtságot és nélkülözéseket nem ismerve harcolt a fővárosba betört szovjet hadsereg ellen is.

1945. I-ban védőcsapata már Budára szorult. Ebben az időben érdemelte ki a fentírt igen magas kitüntetések a német Vaskereszt II. osztályával és az arany közelharc jelvénnel együtt. Fizikailag végső-kig legyengülve, de lángoló hazaszeretetétől fűtve magas elszántsággal

példát mutatott alárendeltjeinek, sőt előljáróinak is. 1945. II. 12-én ő olvasta be az utolsó működő csendőr rádióon vitéz Temesvári Endre vörgy. cső.fel-nek Szombathelyre a jól ismert távmondatot, hogy „a Királyi Vár romjai között körülzárt az ellenség. Enni és innivalónk hetek óta nincs, érzem, hogy küzdelmünk végetér. Ha nem éljük át ezt a poklot, hozzátartozóinkról gondoskodjatok. Éljen Magyarország! Éljen a M. Kir. Csendőrség!” Utánas örökre elhalkult a csendőr rádióadó.

1945. II. 12-én hajnalban az 1944. XI. 1-ével századossá előlépett Csergő Endre a még járnai tudó és harcolni képes csendőr és honvéd bajtársával és a német szövetséges csapatokkal kitört a Várból. A kitörést Nagy Zsombor szds., az egyetemi rohamzlj. pk-a vezette. Csergő szds. is velük tartott és elérte a Svábhegyet. Egy sebesült honvédnak nyújtott elsősegélyt, mikor sok száz társával együtt fogságba esett. Egy tiszt csoportba osztották be, mikor a tolmács, egy volt ruszin katonája, felismerte és könyörögve szólt: „Százados úr az Istenre kérem, azonnal végja le a csillagjait, nézzen oda, ott messze egy trágyadombon sorba lövik agyon a tiszteket ezek a bitangok!” Csergő szds. letépte csillagjait és így tábori ruhájában, tiszt mivoltát föl nem ismerve gyalogmenetben indították Kecskemét és Focsani felé. Egyik napon szürkületkor meg akart szökni. A szovjet őr észrevette és combját átlötte. Csak éjjel tudta bekötni a csontot nem ért sebet és így ért hetek után Focsaniba. Mindez mutatja Csergő szds. óriási lelki erejét.

Focsaniból Moszkvába vitték, hol a Ljubjanka börtönben vallatták két éven keresztül, mikor „háborús büntetékért” kérte ki Titó és Rákosi is. Repülőgépen vitték Belgrádba, majd Újvidéken állították kommunista népbíróság elé. A tárgyalás napokig tartott. Csengő szds. a partizánok ellen elkövetett összes tevékenységét beismerte. Védelmére felhozta magyar katonaesküjét és előljárói parancsait. Mindezt tolmács nélkül szerb nyelven mondotta el, amivel kissé meglepte bíráit. Az ítélet ettől függetlenül kötél általi halál volt.

Hetekig készült a halálra, ami idegeit igen megviselte. Váratlanul közölték vele, hogy Titó elnök a halálbüntetést 15 év kényszermunkára változtatta, mert mindent beismert és szerbül beszélt. Belgrádban kezdte meg büntetésének kitöltését. Romeltakaritástól kezdve útépitésig minden fizikai munkát végzett és az évek reménytelenül futottak, mikor az 1956-os szabadságharc idején egy reggel cellája ajtaja alatt a „Hadak Útján” egy számát találta bedobva. Megtudta, hogy nyugaton működik egy magyar katonai szervezet, s az újságot Abay Kálmán ezds. szerkeszti, akit jól ismert. Legközelebbi havonta egyetlen engedélyezett levelét neki írta, hogy él, mi a címe és hogy 1962-ben szabadul.

Abay ezds. körleveléből megtudtuk, hogy Csergő Endre él és nem azonos azzal a századossal, aki fogságba esése előtt a Várban agyonlőtte magát. Megindult a gyűjtés. Élén járt a Clevelandi Csendőr Család és a torontóiak is. A pénzt Abay ezds. nemzetközi pénzes utalványon továbbította. A szerb kommunisták becsületére válják, a küldeményeket kifizették készpénzben, dinárban. Közben megváltoztak a szerb börtönőrök is. Megbecsülték Csergő szds.-ban a szorgalmas és fegyelmezett hadifoglyot.

Így érkezett el 1962/nyara, mikor közölték velem, hogy másnap Gerovo táborba viszik és átadják az ÁVÓ-nak. Az örök azt tanácsolták neki, hogy szökjék meg, ők nem fogják észrevenni. Így is történt. Másnap hajnalban megtakarított dinárjaiért egy tehergk. vezető Triesztig vitte, hol megkapta az olasz menedékjogot. Néhány hét múlva Abay ezds. megszerezte a német menedékjogot és 17 évi börtön után testileg és lelkieleg megviselve 47 éves korában Csergő Endre új életet kezdett.

Meghívást kapott Clevelandból, Torontóból. Közben a német hatóságok is kikérdezték, vallomását bemérték és igaznak találták. Meglepetés-szerűen 17 évi szenvedéseiért havi 1,300 DM-val kárpótolták élethossziglan. Ezt választotta. Nevét németre változtatta, Lenhart András lett, mert tartott attól, hogy Budapest nyomoz utána, ami valónak is bizonyult.

1963-ban átjött Kanadába és 4 hétig volt a vendégem, s csendőr piknikeken köszönte meg segítségünket, mellyel életét mentettük meg. Kivándultunk Északontario észsínkéek tavaihoz, napokig táboroztunk az Algonquin parkban, nagy utakat tettünk meg kajakkal a hatalmas víziutakon. Csergő szds. élvezte a kanadai vakációt. Együtt mentünk Clevelandba, s a Pakáry lovascsendőr farmon tartott pikniken szintén megköszönte az életét megmentő segítséget. Megnéztük Washington, a gettysburgi csatateret, közben elmondta keserű börtönéletét, a kínzásokat, melyeket az igaz bajtársi körben elfelejtett.

Mikor Európában voltam, én is meglátogattam. A Feketeerdőben, Tribergben testnevelési tanári állást kapott. 49 éves korában elnyerte a német arany sportjelvényt, a Vitézek Főkapitánya pedig kitüntetései, fegyvertényei és hosszú börtönszenvedései alapján vitézzé avatta. Áldozatos bajtárs lett. Mind a Bajtársi Levél, mind az Egyesületi Értesítő, a segélyalapok megkapták évente a kívánnál magasabb hozzájárulást. A német kormány évente gyógyfürdőbe utalta, vigyáztak az egészségére.

1969-ben megnősült. Elvett egy fiatal és csinos német özvegyasszonyt, kinek az ura elesett a háborúban. A sors még tartogatott számára 8 boldog esztendőt.

Akkor jött a végzet. Mint sportember, hajdani síkiképző, sokat sielt a Feketeerdő veszélyes lejtőin. Most decemberben jött a tragikus hír, hogy síelés közben lábát törte, operációra lett szükség és az altatásból nem tért többé magához.

vitéz Csergő Endre százados, aki talán a legtöbb vitézi tettet hajtotta végre, aki 17 évet szenvedett a rabságban, szabadulás után még élt 16 boldog, szabad évet és hivatása szerencsétlen áldozata lett.

Bandikám! A Hargita helyett a második hazád legszebb helyén: a Feketeerdőben pihen tested, de nagy lelked már a Hadak Útján számguld, ott vagy ismét Nagy Zsomborral, Dr. Balassa Bálinttal és sok ezer hősi halált halt és kivégzett csendőr Bajtársaiddal. Rövid életutad alatt megmutattad, hogy kell igaz magyarnak, vitéz katonának, hű csendőrnek és igaz bajtársnak lenni.

Nagyot alkottál, nevedet megörökíti a fényes és igaz történelem! Sohasem felejtünk, nagy lelked továbbra is köztünk él. A tragikus hír véte-

lekor kitört belőlem a sírás, kezembe vettem a Manlicher puskát, Feléd fordulva tisztelegtem... magányosan... keserű lélekkel, mert „sötét felhők felett örökké kék az ég!” —

Isten Veled legkedvesebb Barátom! Terézia feleségeddel és Ingrid kis-leánnyal együtt gyászolunk!

21.0.

1975-BEN

CSERGŐ ENDRE SZDS.

1963. 08. 24. SZATHMÁRY KÁROLY FELVÉTELE

Csethe Miklós dr.
szds.

1942.03.31.
/1935.évf./

IV.cső.ker. Szigetvári szárny pk-a

1942.03.31. 1910.11.26. 1942.06.18. 1935.

A.: Oswald Margit

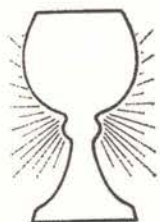
Szül.: Pécs

SzU.hdf.

Kazincbarcika 124.50R.52.

+ Pécs, 1987.07.31.

UZMÁNY

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

DR. CSETHE MIKLÓS

76 éves korában, 1987. július 31-én váratlanul,
csendesesen elhunyt.

Drága halottunkat 1987. augusztus 14-én 12 órakor
kísérjük utolsó útjára a pécsi központi temetőben.

A gyászoló család

Emléke szívünkben örökké él

PP.

Csik Diodor dr.
szds.

1942.10.01.
/1936.évf./

IV.cső.ker. Mohácsi szárny pk-a

1942.10.01. 1912.04.20. 1942.06.18. 1936.

1950 Argentina Acero Sima cég főtisztv.

1970.^{01.30.} Montevideo /Uruguay/ F.: Gertrud Lampe

Gy.: - Stefi

+ Argentina, 1971.02.09. VILLA GRAL BELGRANO 78^e

közl. baleset

SZ.: SZÉKESFEHÉRVÁR

M: VIDA IRÉN

CORDOBA TARTOMÁNY

vitéz Vattay ezds. úr bajtársai körében:
Dr. Kassai József, Botond László, Dr. Várhelyi Ernő, Dr. Képiró Sándor,
Dr. Csik Diodor, továbbá Dr. Laczházy (Spányi) József és Kulifay László.
(Balás Istvánné, szül. Vattay Mária fölvétele.)

Csikós Jenő
szds.

1943.08.01.
/1937.évf./

V.cső.ker. Ujvidéki gy.tanszds okt.ti.

1943.08.01. 1915.02.12. 1915.02.12. 1940.07.01. 1937.

Ungvár - Szobránc körüli harcokban

Mosonyi-ut, Kazincbarcika

SzU.hdf. Sztalingrád, Don, Szverdlovszk

Voronyezs

A.: Adók Rozália

+ Karlsruhe, /Né.o./ 1980.08.07. agyvérzés, bénulás

CSÖ. TI. -KÉPZŐ TANF. HALLGATÓJA 1939-1940.

CSIKÓS JENŐ
PRÓBASZOLGÓ

Csoknyai Ernő
szds.

1942.03.31.
/1935.évf./

III.cső.ker. cső.sz.d.pka Szabadbattyán

1942.03.31. 1908.12.24. 1942.06.18. 1935.

Szül.: Gőrce

A.: Varju Eszter

F.: Vajda Katalin Mária Krisztina /1943, Hévízszeptandrás/

‡ Budapest ?

Csongor János dr.
fhdgy.

1941.11.01.
/1939.02.évf./

III.cső.ker. Veszprémi szárny ideigl pk-a
1941.11.01.1916.09.20. 1942.06.18. 1939.08-i

A, : Oczwirk Katalin ^{MÁRIA KRISZTINA} Szül.: Pécs

megpofozott egy S^U ti-et halálos ítélet alól Czigány ezds. mentette
meg

+ Yonkers /New Jersey/ USA 1968.

Csonti-Szabó László vitéz

fhdgy. /Raskó/

I.cső.ker. l.nyo.aloszt. pk.h.

1942.04.01. 1917.11.28. 1939.08,20. 1939.08-i

A.: Raskó

f.: Csonti Szabó Magdolna

+ Szeged, 1997.05.06.

Szül. Dálya, 1917. /VERŐCZE VM./

F.: Bátori Margit
MATILD

Hódmezővásárhely, Zsoldos u.-59.sz.

SZÜ. KURSZKI KAT. BIR. 25^é

RASKÓ LÁSZLÓ

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

CSONTI-SZABÓ (RASKÓ) LÁSZLÓ

SZEGED, LEHEL UTCA 1/Balatti lakos

19. **97** év **MÁJUS** hó **6.** napján **80** éves korában elhunyt.

Felejtetetlen halottunktól **MÁJUS** hó **14** napján **13** órakor

veszünk búcsút a **SZEGEDI**i **DUGONICS**temetőben.

DRÁGA EMLÉKE SZÍVÜNKBEN ÉL!

Csurka Péter
hdgy.

1943.08.20.
/1913.08.évf./

II.cső.ker. Cső.szó. Győr, okt.ti.

1943.09.01. 1921.04.07. 1943.08.20. 1943.

Csurka István féltestvére, testvérbátyja zsidókat mentett
+ Duna deltában megbetegedett

Dalmy Ádám
szds.

1942.03.31.
/1935.évf./

VI.cső.ker. Orosháza szárnypk.

1942.03.31. 1913.08.17. 1939.01.01. 1936.

F. ANTAL IRÉNKE PÍROSKA, MAKÓ, 1944.09.15.

Gy.: - 2

+ Degendorf /Bajoro./ 1950.05.10. motorkerékpárbaleset

Dávid Sándor
fhdgy.

1940.09.01.
/1938.évf./

VIII.cső.ker. Ungvár szárnypk.

194 y. 09.01. 1913.06.30. 1942.06.18. 1938.

F.: Kozsta Julianna
sz.: DÉVAVÁNYA
143. sor. sz. KAZINCBARCIKA
VORONYEJS

Decker József
hdgy.

1943.08.20.
/1943.08.évf./

V.cső.ker. Makói gy.tanszd. okt.ti.

1943.09.01. 1922.002.03. 1943.08.20. 1943.
Kazincbarcika

+ Mercedes /Argentina/ 1986.05.25.

Budapesti harcok

szü. hár

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Decker József

m. kir. cs.badnagy – ny.százados

1993. szeptember 12-én, életének 72-ik évében meghalt.
Hamvasztás utáni búcsúztatását 1993. október 6-án 11 órakor tartjuk
az Új-Köztemetőben (Bp. X., Kozma u. 8–10.)

A gyászmisét 1993. okt. 9-én 17 órakor
a Szent László plébánia templomban tartjuk.

*Gyászolják fia és családja, testvérei, rokonai,
emlékét őrzik katona bajtársai.*

Decleva Dénes dr.
szds.

1942.03.31.
/1935.évf./

Iv.cső.ker. Pécs, 4.nyo.aloszt.pk-a

1942.03.31. 1912.02.21. 1939.01.01. 1935

F.: Muray Olga Terézia Mária /Budapest, 1941/

Gy.: - Olga /1942/, ERZSÉBET MÁRIA ÁGNES /1964/

+ Mercedes /Argentina/ 1996.05.26. gyomorrák

Deli Benő
fhdy.

1943.05.01.
/1940.évf./

V.cső.ker. Makói gy.tanszázad okt.ti.

A.: Egry Erzsébet /1943, Cegléd/

1943.05.01. 1919.02.06. 1940.07.01. 1940.

kényszermunka

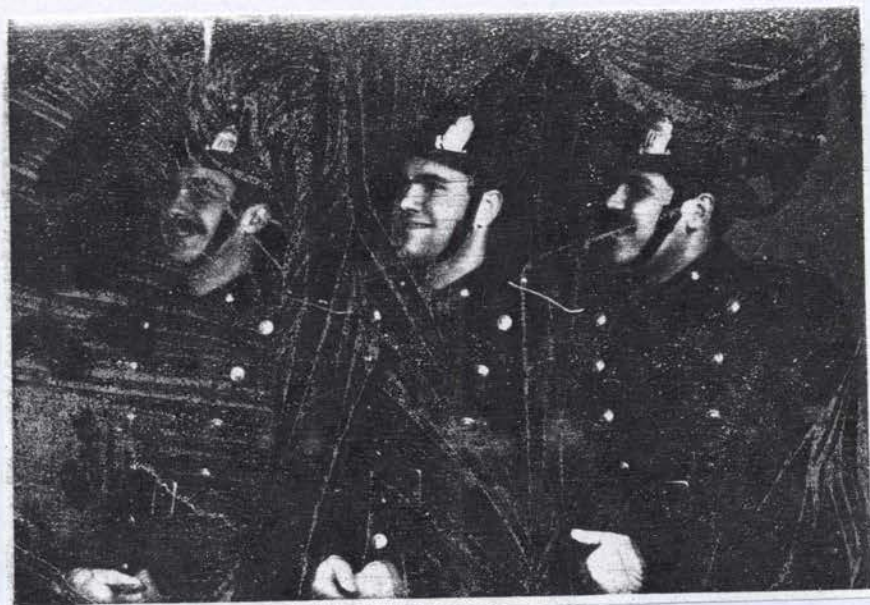
Buda Déli int.táb.

+ Cegléd, 1993.11.07.

GY.: CSABA FERENC /1944/

DELI BENŐ

DELI BENŐ BAJTÁRSUNK HALÁLÁRA.

Fájdalommal értesítem Testületünk tagjait és volt intézettársaimat, hogy DELI BENŐ cső.fhdgy., életének 75. évében, 1993 nov.7-én elhunyt. "Szólt az Úr és neki mennie kellett."

1993 nov.12-én temettük el a ceglédi Kálvária-temetőben a ref.egyh.szer-tartása szerint. Végső útjára elkísérték testületbeli bs-ai: LÁM BÉLA, RADNAY LÁSZLÓ, FRÁTER JÁNOS és PERJÉSI GYÖRGY, valamint a M.Kir.Rákóczi Ferenc Honvéd Reáliskolai Nevelőintézet vele együtt érettségizett növendékei: SZENTKIRÁLYI FERENC, KRUDY JÓZSEF, GÖRGÉNYI JÁNOS és SZENTISTVÁNY JÓZSEF. KÁRPÁTHY TAMÁS csípőműtétje miatt, csak a Nyugati p.u.-i gyülekező helyig tudott eljönni... Zord időben a gyászolók tömege, a rengeteg koszorú és csokor között, mintha barátját búcsúztatta volna a tiszteletes úr a Sztáray Mihály ref.egyház vegyeskarának megható énekétől kísérvé, amelynek BENŐ bajtársunk 1966 óta nem csak szervező, hanem gyönyörű basszus hangjával tevőleges tagja volt. A temetésen jelen voltak a r.k. egyház tisztelendő urai is, kántoraikkal együtt. Benő muzikalitása már gyermekkorában megmutatkozott. A soproni intézetünk zenekarának tagjaként és a kulturális rendezvényeinken, de esténként az Attila-szobor tövében is tárogatózott. Hamvainak sírbatétele előtt Szentistvány József, volt növendéktársa megrázó erejű és katonás hangvétellű búcsúbeszédében ismertette Benő életpályáját a kőszeg-soproni iskoláktól kezdve a soproni 4. honv.gy.e.önk.isk-án át a Ludovika I. és II. Főcsop.-ban eltöltött tanulmányi évekig. A Bólyai Műszaki Akadémián avatták hadnaggyá 1940, jul.4-én. A cső.tiszti tanfolyamot 1940/41-ben végezte el. A prbcső. szolgálati hónapjait Mecsekszabolcson és Kalocsán töltötte el. Szolgálati idejét Szilágysomlyón kezdte el mint szny.pk.h., majd Makóra került a gy.tanalosztályhoz, mint oktató tiszt.

1943 máj.1-én főhadnaggyá léptették elő. 1943 augusztusában házasságot kötött Egyr Erzsébettel, akinek bátyja is cső.tiszt volt. A hadművelési területen a 3.hds. RSzKTK áll.-án szolgált. Ausztriából hazatérve az oroszok a kievi hadifogoly táborba hurcolták ki, ahonnan csak 1948 májusában tért vissza. Ekkor őrizetbe vették és a Kat. Politikai Osztályra kísérték, ott a népügyészség elbocsátó levéllel szabadlábra helyezte. Néhány hónap elteltével egy koncepcionált perben 4 évi börtönbüntetésre ítélték, amit a NOT másodfokú ítéletével 15 évi kényszermunkával súlyosbított. Fogsgának és börtöneveinek legnagyobb részét a Dél-Buda int.táborban, a Gyűjtőfogházban, Vácott és az orosz lányi szénbányában töltötte el. A bányában egy csile 4 bordáját betörte.

1956-ban érkezett haza. Hűséges felesége 12 évig várt reá. Itthon klf. munkákkal, mint "megbízhatatlan elem" kereste kenyerét Cegléden. Volt kőműves, fűtő, kocsikísérő, raktáros.

Romló egészsége miatt 1977-ben leszázalékolták. Énekelt a Szt.Cecilia énekkarban és a Vasas Dalkarban és az őt búcsúztató Sztáray Mihály ref. vegyeskórusban. Vendégszerepelt Lengyelországban, Kassán, Galántán, utóljára Erdélyben. Makói legénye újságokban kerestette: "Míg él, el nem felejtí!" Egy vadásztöltény gyutacsa belecsapódott egyik szemébe és megvakult. A másikon 1993-ban szürkehályog keletkezett. A Rókus-kórházban külföldi bajtársak segítségével megoperálták és visszanyerte látását. Felesége, gyermekei és unokái megható szeretettel vették körül. De nem hagyták magára soproni intézettársai sem.

1993 nov.7-én este rosszul lett. Sem kezelőorvosa, sem a mentők már nem tudtak rajta segíteni. Meghalt!

"Harcold meg a hit nemes harcát, ragadd meg az örök életet, amelyre elhívattál és amelyről vallást tettél szép vallástétellel sok tanu előtt." (Pál I. levele a Timotheusokhoz 6:12.)

KISS KÁROLY bs-unk értesített 1994 feb.9-én arról, hogy:

NAGY SÁMUEL szkv. bs-unk felesége, szül. FISHER MAGDOLNA (1921-1993)
rákba szenvedő hosszú betegség után 1993 okt.23-án meghalt.

Nagy részvét mellett kísérték ki utolsó útjára a Missisagua-i temető-
be.

Gyászolják: férje SÁMUEL, fia ISTVÁN, két unokája, három nő testvére
férjeikkel, valamint kiterjedt rokonsága és nagy baráti köre és bajtársai.

+ + + + +

SZABÓ GYULA (Lutz, florida, USA,) 1994 jan.14-én értesített arról, hogy:

OBIS ANDRÁS cs.szkv., aki a Kassai VIII.kerületnél szolgált 1943-44-45-ig,
1993-ban elhunyt .

Temetése Nagycseden (Szathmár vm.) volt.

Gyászolják: Gyermekei összes hozzátartozóival, rokonai, barátai és mi,
harcos bajtársai.

" Isten Veled, Bandikám! Míg éltél, szeretünk, meghaltál, nem feledünk!"

+ + + + +

Dr. CSÁSZI FERENC, csendőr hadbíró szds. 1993 okt. 7-én Szolnokon el-
hunyt. (J.R.D. Ausztria).

+ + + + +

NEMESHÁZI ISTVÁN váratlanul meghalt. (SZENTMÁRTONI ERNŐ leveléből
Zalaegerszeg, 1993.nov.20.-)

+ + + + +

DECKER JÓZSEF bs-unk 72 éves korában elhunyt temetése okt. 6-án Buda-
pesten a Rákoskeresztúri temetőbe ment végbe. Több csendőr és honvéd
bajtárs vett részt a temetésen.

+ + + + +

HAJNAL JÁNOS fhdgy. meghalt Budapesten.

+ + + + +

TAKÁCS JÁNOS bs-unk 1993 szept.30-án 80 éves korában Lake Elsinor (Cal.,
USA) Sedco Hills-en elhunyt. Hamvait hazaszállítják.

Gyászolják: Felesége, TAKÁCS ESZTER, húga Merácz Károlyné (Budapest),
unokaöccsei Takács Thomas családjával, Merácz Károly, Merácz Thomas,
unokahúgai Hidegh Pálné (Takács Livia) Budapesten, Merácz Ildikó
Muhl József és Muhl László családjakkal, Gergely Ferenc, Biki Julia és
Brasnyó István családjakkal (Szerbia) és Dél-Kaliforniai Magyar Bará-
tai és bajtársai.

+ + + + +

VÖRÖSVÁRY ISTVÁN a Kanadai/Amerikai Magyarság főszerkesztője 1993.dec.
7-én Torontóban (Ont..Kanada) elhunyt. (Hadak Útja 1994.jan.-)

Hosszú éveken át az ő nyomdája állította elő a mi Bajtársi Levelünket is. Emlékét
megőrizzük. (Szerkesztőség)

+ + + + +

Szólott az Úr
és menni kell.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett és felejtethetlen jó férj,
édesapa, nagypapa

DELI BENŐ

életének 75-dik, házasságának 51-dik évében, 1993. november 7-én, váratlanul
csendesesen elhunyt.

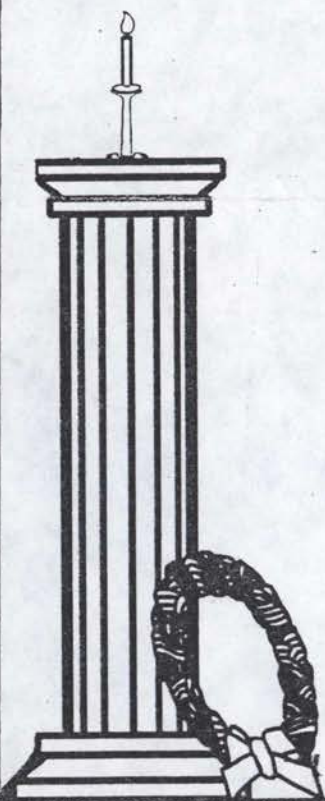
Szeretett halottunkat 1993. november 12-én, délután fél 3 órakor, a re-
formátus egyház szertartása szerint, a Kálvária temetőben helyezték örök
nyugalomra.

EMLÉKED SZÍVÜNKBEN ÖRÖKKÉ ÉL!

G y á s z o l j á k :

Akik szerették és akiket ő szeretett.

Lakás: özv. Deli Benőné, 2700 Cegléd, Rákóczi út 9.

*Ki mindig sokat fáradott,
most pihenni tér,
földi jóságáért várja az égi bér!*

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
a szeretett és felejthetetlen jó édesanya, nagymama, dédnagymama és testvér

Deli Benőné

*született: **Egri Erzsébet***

életének 89., özvegységének 14. évében, 2007. május 23-án csendesen elhunyt.

Szeretett halottunk hamvait **2007. május 30-án, szerdán 14 órakor**, a római katolikus egyház szertartása szerint, **a Kálvária temetőben** helyezzük örök nyugalomra.

Az engesztelő szentmiseáldozatot

2007. június 2-án, szombaton reggel 7 órakor a római katolikus Nagytemplomban mutatjuk be.

Sok szenvedésedért adjon neked áldott pihenést a temető csendje!

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

és mindazok, akik tisztelték és szerették Őt.

Távíratcím: Török Sándorné, 2700 Cegléd, Vécsey u. 36.

Deme Lajos kovásznai
fhdgy.

/1941.11.01.
/1939.02.évf./

VIII.cső.ker. Kassai szárnypk.h-e

1941.11.01. 1914.08.09. 1942.06.18. 1939.02-i

Szül.: Olaszliszka /Zemplén vm./ 1914.08.09.

F.: Geng Ijona

A.: Löderer Elza

Gy.: - Lajos, István

+ Hamilton /Ontario/ Kanada 1987.02.16. szivroham

Kanada, papirgyári rajzoló

Aranyvonat/pk-a a cső.kül-nek/ Spital am Pryn /Ausztria/

MKCSBK-ből kilépett

B.L.1987.XL.2.sz.4.o.

kovásznai Deme Lajos szkv.m.kir.cső.szds., a kassai volt cső. szárny n.pk-a, az MKCSBK volt vez-i tagja, kanadai területvezetője, a hamiltoni csop. igazi hűséges tagja, a B.L. levelező mktrsa hit-tel, erős akarattal és türelemmel viselt súlyos betegség után csendesen elhunyt.

/B.L.1987.1.sz./

Olaszliszkan /Zemplén vm./ született 1914.VIII. 9-én S

ujhelyen a piaristáknál érettségizett. Kárpátalján

az l.nonv. Hegyi DD-nál teljesített kat-i szolgál

Jogot végzett a miskolci Jogakadémián.

1941-ben jelentkezett a Csőség-hez.

1944.decemberében kinevezték a Magyar Nem-

zeti Bankaranyfedezete és egyéb anyagának

Németországba való szállításához fel-állí-

tott cső.kül. pk-ául. Az anyag 1946 őszén

hiánytalanul került vissza Magyarországra

B.L.1977/1.sz./

1954-ben vándorolt ki Kanadába, hol papir-

gyárban dolgozott, később mint rajzoló. 15

évig az Ontario közokt.ü-i Min-nál, mint

katholikus iskolaszéki felügyelő működött

nyug-ig. A magyar szellemi életben vezető

szerepe volt? Csőség-i történelmi, irodái-

mi beszédeket tartott, számtaéan tanulmány

cikke jelent meg a magyar emigráns sajtóban.

Eln-e vez-i tagja volt az egyházközségi t

a Magyar Társadalmi Klubnak, a Nugdijasok klubjának, a Kultur

Biz.nak.

Munkáját ellátta betegségében is, haláláig. A Magyarság osztatlan

részvétele mellett temették I.19-én.

Lelki üdvéért a Szentmisét Ft. Fülöpp József S.J. mutatta be a

Szt. István r.k. magyar templomban papi segédlettel. Koporsóját

a gyászszerterítés alatt a csoport 1953-ban felszentelt zászlója

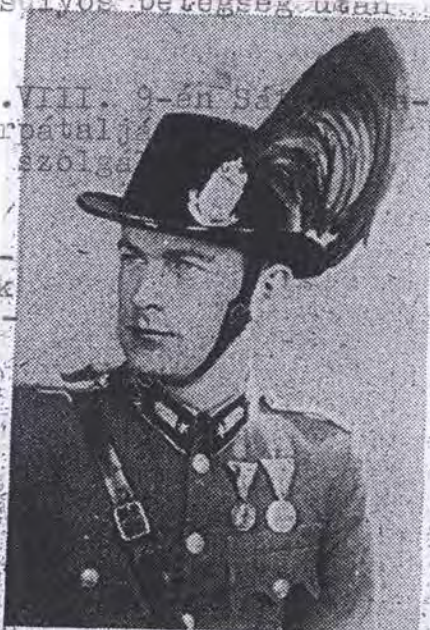
borította. A bajtársai virág-csokor, ott volt a ravatalon.

Koporsó vivők voltak bajtársai részéről: Láng Lajos és Várkonyai

Ferenc.

Bucsuztatta a szerterítés keretében, barátja Ft.Msgr. Dr. Henkey

Károly...

Deme Lajos m. kir. cső.zls.

B.L.1968.01-08.XXI.évf.01-08.sz.50-52.o.

Deme Lajos szds., a MKCsBK. vez.tagja, aki 1967. önként kilépett a MKCsBK-ból több sértő levele után a következőket írta a MKCsBK vez. ügyvezető eln-nek.

"Én nem fenyegetek, én bizonyítok. Az Ön " énjét pedig egy dossziéra való és fontos másokkal bizonyítom és fogom is, mostmár ellenfelei részére is".

A MKCsBK közp. a következőket tartja szükségesnek hozatenni: Deme Lajos szds, még a vezetőség tagjaként leveket váltott Clevelelanddal és Buenos Airessel. A leveleket a vezetőség többi tagjainak nem mutatta me, véleménye az volt, hogy azok magánlevelek.

Deme Lajos furcsa magatartását később fokozta és romboló leveleket írt több cső bajtársunknak szerte a vilégba. Ujabban vitéz Farkas Vezeds. urhoz írt "feljelentést". A MKCsBK, ellenesek kis téborához csatlakozott modern "Ocskay brigadérost" bajtársainak ne vegyék figyelembe, mert a levelek írója nem tudja, hogy mit cselekszik, Kérünk mindenkit, leveleit küldjék be a MKCsBK központha, miután az ilyen arán levelezés maában foglalja az emigráns bomlasztást Több bajtársunk óhajára az ujonnan felállított "MKCsBK és vezetőség elleni támadások irattárába"

Deme Lajos CSŐ SZDS.

A Magyar Nemzeti Bank csendőrkülönítménye. (Részletek a szerző 31 év távlatából okmányokra támaszkodó visszaemlékezéséből, mely teljes tartalomban az előkészületben lévő „A M. Kir. Csendőrség oknyomozó története” c. munkában fog megjelenni.)

A M. kir. B.M. 1944. XII. 7-én kelt 585,278/1944 Res. VII.sz. rendelete alapján Tóth József alez. a veszprémi cső. osztály pk-a a Magyar Nemzeti Bank hordozható anyagának Németországba való szállításához oltalmi őrséget állított föl. Ez a 30 területi csendőr a Tábori Csendőr Törzsszakasszal és 5 m. kir. államrendőrrel együtt adta az őrszemélyzetet annak a csendőrkülönítménynek, mely Deme Lajos szds. pság-a alatt hivatva volt a Magyar Nemzeti Bank elszállítandó anyagának őrizetét ellátni.

Mikor a Törzsszakasszal dec. 9-én bevonultam a Bank veszprémi fiókjához, s jelentkeztem Jankovits László vezérigazgatónál, a rakodás folyt.

Veszprémben, az 50 vagonból álló szerelvénybe berakták a Bank nemzeti jellegű értékeit az alábbiak szerint: 365 mázsa színarany, mint a pengő aranyfedezete 25 kg-os téglékbe öntve kb. 3/4 téglá nagyságban, 3 Korvina, két méter hosszú színplatina rúd, a magyar méter protótípusa, a m.kir. Posta tulajdonát képező milliós értékű bélyeggyűjtemény. Ezenkívül külföldi valuták és a teljes magyar papírpénz készlet.

A szerelvény december 10-én indult el, de Sopron mellett Fertőbőz hadikitérőn kellett megvárnia az államközi szerződéseken alapuló egyezménynek Németországgal való megkötését. 1945. január 23-án a Bank anyaga, igazgatósága, személyzete hozzátartozókkal és a különítménnyel együtt kb. 400 lélekszámmal Ágfalvánál elhagyta az országot és két nap múlva megérkezett a Felsőausztria és Karinthia határán lévő Spital am Pyhrn község vasúti állomásra.

A Bank aranykészletének és értékeinek elhelyezésére a még II. József által kisajátított hatalmas 2 tornyú bencés kolostor kriptáit jelölték ki, hova azóta se temetkezett senki. A Bank irodái a főépületbe kerültek, a nem nemzeti jellegű értékek, valamint a tartalék élelmiszer nem romlandó része a kolostortól 1 km-re lévő vendéglő tánctermből átalakított raktárban lettek elhelyezve. A személyzet, családok magánházaknál és vendéglőkbe szállásoltak be. Az örökülönítmény elhelyezéséről és ellátásáról a Bank gondoskodott. A szállítmány jól el volt látva élelmiszerrel.

Deme Lajos m. kir. cső.zls.

A különítmény napirend szerinti foglalkozás mellett őrszolgálatot látott el. Az őrutasítás szerint három állandó őrszemet adott. Az 1. ór a kriptá ajtajában, a 2. a kolostor főbejárataánál, a 3. az anyagraktárnál.

Az 1945. évi Csendőr-napot ünnepélyes keretek között tartottuk meg. A szolgálatban állókat leszámítva az egész különítmény reggeli misén vett részt, majd a kolostor boltíves főbejárata alatt sorakoztunk fel, míg szemben állottak a Bank nagyobb számú tart. tiszt tisztviselői egyenruhában. Rövid beszéd és ünnepség után a Bank igazgatósága díszében látta vendégül a különítmény tagjait az Igazgatóság ottlévő tagjainak jelenlétében.

Ebben a gyönyörű alpesi községben, melynek nyugalalmát és rendjét csupán a légi-riadók zavarták, bombaként hatott április elején a hír, a nyugatmagyarországi arcvonal felbomlása. Az első tragikus hírek hallatára a Bank Igazgatósága tehergépkocsit küldött Sopronba a még ottlévő valuták átmentésére. Karhatalmi fedezetként G. György őrm. útbaindítva. Az összeomlás híre Sopronban érte őket, ennek ellenére sikerült nagyobb mennyiségű svájci frankot és US dollárt magukhoz venniük és visszaindulni Ausztria felé. A határ átlépése után azonban már nem sikerült a gépkocsit tartani, de ennek ellenére G. őrm. két nap múlva mégis bevonult Spital am Pyhrnbe, hol hiánytalanul átadta az általa megmentett nemes valutákat. Temesváry László a Bank elnöke nyilvánosan köszönte és dicsérte meg G. őrm-t szolgálatának hűségese teljesítéséért.

Az összeomlás jelei azonban hamarosan helyben is mutatkoztak. Menekültek, hadifoglyok, kisebb csoportok mentek át a községen. Az osztrák csendőr őrszpk. aki a háború vége felé már csak egyedül látta el a szolgálatot az átvonulások miatt segítséget kért a különítménytől, amit meg is kapott. A községből kivezető utakat az esetleges rablások megakadályozására napokon keresztül őrizték a különítmény járőrei.

A német fegyverletételt megelőző utolsó vasárnapon a községi vezetők kitűzték a régi osztrák piros-fehér-piros zászlót és helyükön maradtak. Kérésükre ekkor a községben is a különítmény tagjai látták el a közbiztonsági szolgálatot, mely intézkedéssel Dr. Cotelly István a Bank zérigazgatója is egyetértett. A fegyverletétel napja; május 8-a a Bank szére nagy izgalmat hozott. A d.e. órákban 10-12 tehergépkocsival német számvevőbiztsági bizottság érkezett a kolostor elé, s követelték a zérigazgatótól, hogy a Bank aranykészletét bocsássa rendelkezésükre. Dr. Cotelly a halogatást választotta. Felsőbb utasítás bevárására hivatkozva meghívta vacsorára a bizottság tagjait, s addig is jól tartották őket étellel és itallal. Amikor az első amerikai páncélos ék 6 órakor befutott, az SS-ek pillanatok alatt eltűntek. A különítmény ezalatt el volt szánva arra, hogy az Igazgatóság rendelkezésére fegyverrel akadályozza meg az aranykészlet elvitelét. Erre azonban sor nem került. Jóérvény volt, hogy Görgey Tivadar főellenőr több tart. tiszt tisztviselő társával együtt készen állottak arra, hogy a különítményt fegyverrel a kezükben támogassák. Mindmáig szeretettel és tisztelettel gondolok Reájuk.

Az amerikaiak még aznap este intézkedtek. Egy ezredes érkezett írásbeli parancssal, hogy az amerikai hadsereg átvézi a Nemzeti Bank értékeit és a további intézkedésig a csendőr őrszem mellett amerikai őrség is fogja azt őrizni. A közös őrség ideje alatt a szolgálat simán ment és a viszony barátságos volt.

A háború befejezését követő napokban a Bank vezetését Dr. Torzsay-Bíber Gyula rangidős főügyész-igazgató vette át. Katonás egyéniségével, rátermettségével és határozottságával vitte át az emigrációs Bank életét azokban a nehéz napokban, mikor is november folyamán egyik tisztviselő beárulása folytán letartóztatták. Odahaza a Bank akkor még nemzeti érzelmű vezetősége teljes erővel kiállott mellette, s ennek köszönhető, hogy a következő esztendő tavaszán szabadult börtönéből. Nyugatra menekült, de a Bank Spital-i közösségéhez már nem tért vissza. Személyében egy rendíthetetlen hitű embert és keménykezű igazgatót vesztett el a Nemzeti Bank.

Még májusban történt, mikor a 3. US hadsereg pk-a G.S. Patton, Jr., tábornok meglátogatta a Bankot. Az őrutasítás szerint a Bank két zárkezelője csak az örkülönítmény pk-ának jelenlétében mehetett be a Kriptába. Az 1. sz. ör. Zolyomi ny. törm. — hivatkozva az őrutasításra — a tábornokot kíséretével együtt kb. 10 percre várakoztatta meg, míg odaérkeztem. Patton tábornok katonás egyéniségére jellemző, hogy méltányolta az idegen fegyveres alakulat rendelkezéseit. Azután bement a kriptába és megtekintette az arany-készletet.

Június közepén azután az aranykészletet és az összes nemes valutákat katonai tehergépkocsikra rakták. A berakást amerikai katonák végezték. A rendelet a legfelsőbb amerikai parancsnokság intézkedése volt. Négy páncélgépkocsi kísérte Frankfurt am Mein-be, az amerikai főhadiszállásra. A Bank részéről két főtisztviselő csatlakozott a kísérethez.

Az örkülönítmény az amerikaiak utasítása értelmében Spital am Pyhrn szolgálati helyen változatlanul, fegyveresen szolgálatot teljesített és így egyike maradt azon alakulatainknak, melyek a nyugati megszálló hatalmak rendelkezése folytán a magyar állami vagyon őrzése, valamint a személy és vagyonbiztonság fenntartása érdekében a közbiztonsági szolgálatot továbbra is teljesítette.

A Bank Spital am Pyhrn-ben települt részlegének, személyzetének s vagyontárgyainak hazaszállítása 1946. aug. és szept. hónapokban következett be, mikor is az örkülönítmény további fenntartásának szükségessége megszűnt. Leszámítva azokat, akik a Bank hozzájárulásával már korábban kiváltak és megindultak egyénileg hazafelé, az örkülönítmény megalakításától kezdve 1946. aug. 23-ig teljesített szolgálatot.

Távozása előtt Quandt Richard a Magyar Nemzeti Bank ny. vezérigazgatója, Spital am Pyhrnbe kitelepített részlegének vagyongondnoka a fenti napon kelt levelében hivatalosan mondott köszönetet Deme Lajos szds-nak, és az örkülönítménynek, hogy közel két éven keresztül a Nemzeti Bank vagyonának őrzését „híven, teljes kötelességtudással és lelkiismeretességgel látta el.”

Mind odahaza, mind az emigrációban az a téves hír járta, hogy a Bank kincseit az amerikaiak csendőri kísérettel vitték haza. Ez valótlan. 1946 első negyedében Nagy Ferenc miniszterelnök vezetésével magyar küldöttség utazott Washingtonba és Truman elnök intézkedését kérte aranykészletnek és értékeknek visszaadására, mely meg is történt. 1946 késő őszen az akkor kormányon lévő kisgazda-párt pénzügyminisztere Nyárádi vezetése alatt küldöttség vitte haza a Bank vagyonát képező aranykészletet. Már csak 1956 után értesültem, hiteles forrásból, hogy az eredeti 365 mázsa arany helyzett 370-t szállítottak haza az amerikaiak tévedése folytán.

Ezen események óta 31 esztendő telt el. Hálát adok az Úristennek, hogy minden úgy történt, ahogy az megtörtént. Emlékeim fátyolán át megjelenik most a kicsi alpesi falu, sziklás, havas, hóvirágos csúcsoktól körülvéve, mely a tragikus-kritikus napokban ideiglenes otthont adott kis csoportunknak. Ószinte megbecsülés hangján emlékezem meg a Nemzeti Bank vezetőiről, tisztviselőiről és alkalmazottairól. A Bank Spital am Pyhrn-i részlege nemzetünk két legnehezebb esztendejében temérdek megpróbáltatás közepette megtette mindazt, amit a magyar név és a Bank becsülete megkívánt.

Végezetül szeretettel és köszönettel gondolok vissza volt alárendeltjeimre, valamint azon Bajtársaimra, kik kopott egyetlen egyenruhában néha korgó gyomorral esküjüket a „Híven, becsülettel, vitézül” jelmondatuk szellemében mindvégig megtartották.

Szomorú szívvel, de Isten akaratában megnyugodva jelentjük, hogy a KMV évtizedeken át hűséges olvasója és munkatársa

Kovácsnai Dr. Deme Lajos

SZKV csendőrszázados

hosszú betegség után 1987. február 16-án, életének 73. évében Hamiltonban visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Gyászolják:

felesége, Ilona; fiai: Lajos és István;

Magyarországon élő testvérei: Andor és Iván; hős szeretett nagynénje, Deme Irén, a szeretetünkben élő egész Deme rokonság és barátai, tisztelői Kanadában és az Egyesült Államokban.

Olaszliszván született, középiskoláit Sátoraljaújhelyen, a jogakadémiát Miskolcon végezte. A csendőrtiszti tanfolyam után fronton szolgált, majd a Magyar Nemzeti Bank aranykésztelének Nyugatra szállítását és védelmét bízták rá.

Deme Lajosnak számtalan, a magyar történelmet és irodalmat ismertető írása jelent meg világszerte a magyar sajtóban. Nemzeti ünnepeinken felemelően szép beszédeivel tartotta ébren a magyar öntudatot. Sok egyházi és világi egyesületnek volt munkás tagja, amit élete utolsó napjáig hűséggel szolgált. Mint a kötelességteljesítés embere, példaadóan képviselte magyar népet a befogadó országban.

A hamiltoni Szt. István templomban Ft. Fülöp József SJ plébános által bemutatott gyászmise keretében, miskolci tanára és barátja Msgr. Dr. Henkey Károly búcsúztatta. A misén jelen voltak Ft. Sajgó Szabolcs SJ, Ft. Füzy Imre szlovák plébános, Főtiszteletű Dr. Baksa Csaba, a hamiltoni református lelkész és a Magyar Nemzeti Bank volt vezetői közül Dr. Görgey Tivadar és neje. A CSBK nevében Géczy István, a Szent Név Társulat képviselőjében Pinczel Béla búcsúztatták.

A család hálás köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik megjelenésükkel, mise felajánlással, virággal gyászukban osztoztak. Külön köszönet ifj. Fülöp Gyulának szép orgonajátékáért, a Nőegylet tagjainak, barátainknak, akik a szeretetlakomát oly szépen megrendezték.

Úgy a ravatalnál, mint a templomi szertartás alatt Érte hullott sok könny – igazgyöngyként – szívünk kincse marad! Nyugodjék békében!

1987. március 15.

KATOLIKUS MAGYAROK VASÁRNAPJA

Blikk
EXKLUZÍV

Megszólalt a szerelvényt kísérő özvegy

30 tonna aranyat vitt a titokzatos vonat

BUDAPEST – Legalább két aranyvonat volt a Blikk által felkutatott tanúk szerint. December 6-i számunkban arról a szerelvényről számoltunk be, amely 1944. őszén Brennbányán keresztül vitte a kincseket. Most pedig a Magyar Nemzeti Bank volt tisztviselőjének özvegye számol be arról a vonatról, amely a jegybank 30 tonna aranyát szállította 1945 januárjában. Az özvegy is utazott ezen a szerelvényen, s mondandója azért fontos, mert van, aki úgy véli: csak egy aranyvonat volt, s az nemcsak az elhurcolt zsidók javait szállította

A Blikk olyan korabeli dokumentumok birtokába jutott, amelyek bizonyítják: több aranyvonat hagyta el Magyarországot. Egy szerelvény – mint arról a Blikk

hétfőn beszámolt – mai áron átszámítva 5 milliárd dollár értékű kincset szállított, mely vélhetően az elhurcolt zsidók elrabolt vagyona volt. Az a vonat pedig, aminek a Blikk most a nyomára akadt, a Magyar Nemzeti Bank közel 30 tonna aranykincsét, Corvinákat és úgynevezett mértékplatinákat szállított. Az amerikai elnöki különbizottság ma is nyomoz, hogy eldöntse, hány aranyvonat, és mit vitt ki Magyarországról.

Egy volt banktisztviselő, Ó. E. özvegye elmondta a Blikknek: férjével, három apró gyermekével ő is kísérte ezt a szerelvényt. Sopron mellett, Fertőbozon szálltak fel a vonatra 1945. január 23-án. Az özvegy kérte: ne írjuk le nevét, s ne készí-

sünk róla fotót, mint mondta, arról, amiről ő tud, nagyon sokáig nem szabadott beszélni, férjét az aranyvonat miatt meg is hurcolták, depresszió okozta a halálát.

– Az állami aranytartalékot a háború hírére addig egy veszprémi bunkerben rejtették. A bank vezetői az oroszok előrenyomulása miatt döntöttek úgy: kimentetik az országból az értéket – mondta a Blikknek az özvegy. – A vonat Fertőbozról Sopron érintésével két nap alatt jutott el Spital am Pyhrnbe. Itt egy kolostorban rejtették el az értékeket.

Kiderült: ezt a rejtékelyet a Nemzeti Bank alkalmazottai már korábban kinezték, ugyanis 2000 méter magas hegyek védik a városka körüli völgykatlant.

Mivel az orosz zóna közel volt az MNB aranykincsét elrejtő kolostorhoz, a bank dolgozói attól féltek: a Vörös Hadsereg elveszi tőlük. A vagyont ezért átadták az amerikaiaknak. A hadsereg Frankfurtba szállította, leltárba vette, majd visszavitte Spital am Pyhrnbe azt. A kincs 1946 augusztusában érkezett haza. Ennek segítségével állították meg az 1945-öt követő óriási pénzromlást és vezették be a forintot.

– Igazuk van, csakugyan két aranyvonat lehetett – ismerte el az aranyvonatügyben ismertté vált Geönczeöl Gyula, a Magyar Nemzeti Világtanács budapesti képviselője. Ő a közelmúltban egyetlen szerelvényről beszélt, melyen – mint mondta – nem, vagy nemcsak az el-

800 Jahre - Spital am

A képen látható kolostorban őrizték két évig Magyarország aranytartalékát. A kincseket kimentő banki alkalmazottakat a háború után elbocsátották az MNB-től

hurcolt zsidók náci által elarisztokrácia – s köztük zsidó származású személyek – magyar állam, valamint az kincse volt. pag

HÍRE

Hat állam v
második k

HELSINKI – Az Unió jövőre megcsatlakozási tárgyalásokra lép Máltával, Bulgariával, Lettországgal, Észtországgal, Romániával és Litvániával. Erre döntöttek a tanács állam- és kormányfői az EU először tavaszi csatlakozási tárgyalásokra az egykori keleti tartozó államok után Magyarországgal.

Hazajutha Bálint

BUDAPEST – Moszkva Blikk tegnapról Molnár Lajos konzul részéről Bálintról készült képeket és dokumentumokat, melyek Tamásról készültek, lapozták, látták meg, majd a rián k... un... lin... in... v...

Az aranyvonat

1945. január 15-én Boden német gazdasági megbízott és Reményi-Schneller Lajos magyar pénzügyminiszter aláírta azt az államközi szerződést, melynek keretében a Magyar Nemzeti Bank, a külföld felé egész Magyarország pénzügyi erejét képviselő központi jegybank minden értéke néhány nappal később, január 23-án Ágfalvánál átlépte a magyar-német határt.

Így lépett a német birodalom területére az a több mint ötven vagonból álló vasúti szerelvény, az aranyvonat, mely a pengő aranyfedezeteként 365 mázsa színaranyat szállított 25 kg-os 3/4 téglák formájában, lezárt, fűrészpórral bélelt ládákban, de a szállítmány a bank nemzeti jellegű egyéb értékeit is tartalmazta, így nagyobb összegű devizartalékokat, a teljes magyar papírpénzkészletet, a méteretalon 2 méteres színplatina rúdját, Corvinákat, a M. Kir. Posta igen értékes bélyeggyűjteményét, állami letéteket és széfbeli értékeket, bűnügyi letéteket (aranyérmék, -rudak stb.), a Nemzeti Bank irattárát, majd a szerelvényre január közepéig rákapcsolták a magyar ezüstkészletet tartalmazó vagonokat, szintén téglanagyságú tömbökbe öntve, nyitott kocsikban, egyszerűen ömlesztve. Ezen utóbbi értékeket később külön szállították Németországba.

A magyar kormány már 1936-ban, számolva egy jövőendő világháború veszélyével, Imrédy Béla bankelnökségének idején a budai Várban, az Űri utcában megkezdte egy olyan bombabiztos óvóhely építését, ahol a Nemzeti Bank készleteit elhelyezve, a banki személyzet is elláthatja az ország nemzetközi és belföldi bankári teendőit. Ugyanebben az időben Veszprémben, a sziklahegyi püspöki palota alatt is elkészült a bank kétemeletes menedékhelye. 1937-ben kidolgozták a Magyar Nemzeti Bank rendkívüli, háborús helyzetben végrehajtandó titkos menekítési tervét. Ennek keretében 1943 októberében a magyar pénzügyminiszter Svájjal egyezményt kötött később odaszállítandó értékek tulajdonjogában.

A magyar kormány 1944. március 17-én – több mint ötmillió svájci frank értékben – 1022 kg színaranyat szállított Svájcba; két nappal később a német csapatok megszállták Magyarországot.

A német fennhatóság akadályozta a Nemzeti Bank angolszász orientáltságú üzletpolitikáját (személycserék révén is), de a nemzeti vagyona reális veszélyt jelentett a harci események során előrenyomuló és erőteljesen zabrált szovjet hadsereg is. Szálasi nyilas puccsa után Temesváry László bankelnök megkezdte a Magyar Nemzeti Bank Veszprémbé való áttelepítését, majd a közeledő front miatt szükségessé vált az aranykészlet külföldi telepítése, melyet magyar-német államközi szerződés keretében kívántak lebonyolítani. A leendő szerződés a jövőben biztosíthatta a Nemzeti Bank rendelkezési jogát értékei felett a német birodalom területén is.

1944. december 9-én Deme Lajos csendőrszázados törzsszakaszával (kb. 50 fő) és 5 államrendőrrel, a belügyminiszter rendelete alapján, mint a Nemzeti Bank őrszemélyzetének parancsnoka Jankovits László vezérigazgatónál jelentkezett. A berakodás folyamatban volt, hiszen az oroszok már december 5-én elérték Siófokot. December

talán kissé demonstratív módon is.

A nyugat-magyarországi orosz áttörés hírére Gecse György csendőrmester egy banki tisztviselővel együtt Sopronból nagyobb mennyiségű amerikai dollárt és svájci frankot mentett át Spitalba.

1945 áprilisában Temesváry bankelnök az aranyat egy Salzburg környéki sóbányába akarta szállíttatni, de az akciót Jankovits László és ügyvezető kollégái megakadályozták. Május 4-én Tarnay Frigyes és dr. Tuboly József titkos megbízással Salzburgba, május 6-án pedig Tornay Edgár és gróf Bethlen Géza Linzbe utaztak, hogy a szövetséges haderők parancsnokságait tájékoztassák a magyar nemzeti vagyon hollétéről. Május 5-én és 7-én német SS-egységek próbálták megszerezni a bank értékeit, de az igazgatóság és a csendőrkülönítmény erélyes fellépésére tűzharc nélkül elvonultak. A legutolsó, 7-ei SS-akció idején, délután 6 óra körül Spital am Pyhrnbe befutott a 7. amerikai hadsereg első páncélos éke.

Egy amerikai ezredes még aznap este írásbeli parancsral átvette a Magyar Nemzeti Bank minden értékét, és a magyar csendőrök mellé amerikai őrszemélyzetet is adott, a kolostortól nem messze lévő templomnál pedig két harckocsi figyelőállásba helyezkedett.

Néhány nap múlva George S. Patton Jr., a 3. amerikai hadsereg parancsnoka is felkereste a bankot. A kripta csendőrszeme, Zólyomi törzsmester kötelességéhez hűen tíz percen át várakoztatta a tábornokot Deme százados megérkezéséig. Patton, az utolsó „keresztes lovag” méltányolta a katonás cselekedetet. Nem véletlenül lett később az amerikai kormányzat jóvoltából autóbaleset áldozata.

Május 12-én egy katonai bizottság látogatta meg a bankot. A csoportot L. G. Pereira, az amerikai katonai megszálló hatóság pénzügyi hivatalának vezetője irányította; intézkedtek az aranykészlet elszállításáról. A Nemzeti Bank felügyeletét Quandt Richárdra bízták, aki később a Világbank szakértője lett.

Május 14-én és 15-én az aranyvonat egykori rakományát négy páncélos biztosítása mellett katonai teherautókra rakodták, a hivatalos átadás után pedig az aranykészlet őrzésére kirendelt csendőrkülönítmény feladatát maradéktalanul bevégezve, amerikai utasításra 1946. augusztus 23-áig teljesített szolgálatot Spital am Pyhrnben és környékén. A magyar aranykészletet két banki tisztviselő kíséretében Frankfurt am Mainba, az amerikai főparancsnokságra szállították, abból a célból, hogy – nem érintve a Magyar Nemzeti Bank jogait – az amerikai megszálló hatóság pénzügyi osztályának ellenőrzése mellett az értékeket a békeszerződés megkötéséig katonai biztonsági okokból megőrizték.

Röviden ennyi az aranyvonat története.

Annyi még bizonyos, hogy az amerikai kézen lévő aranytartalek képezték a magyar kommunista párt által kitűnő taktikai érzékkel, 1946 augusztusában bevezetett stabil forint fedezetét, de mind ezt már a szovjet háttérhatalom segítségével, a világ legszédületesebb inflációjával szétvert aranypengő romjain teremtették meg.

maző vagyonokat, szintén téglanagyságú tömbökbe öntve, nyitott kocsikban, egyszerűen ömlesztve. Ezen utóbbi értékeket később külön szállították Németországba.

A magyar kormány már 1936-ban, számolva egy jövőendő világháború veszélyével, Imrédy Béla bankelnökségének idején a budai Várban, az Uri utcában megkezdte egy olyan bombabiztos óvóhely építését, ahol a Nemzeti Bank készleteit elhelyezve, a banki személyzet is elláthatja az ország nemzetközi és belföldi bankári teendőit. Ugyanebben az időben Veszprémben, a sziklahegyi püspöki palota alatt is elkészült a bank kétemeletes menedékhelye. 1937-ben kidolgozták a Magyar Nemzeti Bank rendkívüli, háborús helyzetben végrehajtandó titkos menekítési tervét. Ennek keretében 1943 októberében a magyar pénzügyminiszter Svájccal egyezményt kötött később odaszállítandó értékek tulajdonjogában.

A magyar kormány 1944. március 17-én – több mint ötmillió svájci frank értékben – 1022 kg színaranyat szállított Svájcba; két nappal később a német csapatok megszállták Magyarországot.

A német fennhatóság akadályozta a Nemzeti Bank angolszász orientáltságú üzletpolitikáját (személycserék révén is), de a nemzeti vagyonra reális veszélyt jelentett a harci események során előrenyomuló és erőteljesen zabláló szovjet hadsereg is. Szálasi nyilas puccsa után Temesváry László bankelnök megkezdte a Magyar Nemzeti Bank Veszprémbe való áttelepítését, majd a közeledő front miatt szükségessé vált az aranykészlet külföldi telepítése, melyet magyar–német államközi szerződés keretében kívántak lebonyolítani. A leendő szerződés a jövőben biztosíthatja a Nemzeti Bank rendelkezési jogát értékei felett a német birodalom területén is.

1944. december 9-én Deme Lajos csendőrszázados törzsszakaszával (kb. 50 fő) és 5 államrendőrrel, a belügyminiszter rendelete alapján, mint a Nemzeti Bank őrszemélyzetének parancsnoka Jankovits László vezérigazgatónál jelentkezett. A berakodás folyamatban volt, hiszen az oroszok már december 5-én elérték Siófokot. December 10-én az aranyvonat elhagyta Veszprémet, majd az államközi egyezmény megkötéséig a Sopron melletti Fertőboz vasúti hadikijérőjén várta az indulást. 1945. január 23-án este a szerelvény, rajta a Nemzeti Bank anyaga, igazgatósága, tisztviselői családtagokkal és az őrszemélyzet, együttesen kb. 400 fővel átlépett a magyar határon és két nappal később befutott a Karintia és Felső-Ausztria határán fekvő Spital am Pyhrn vasútállomására.

A bank értékeit tartalmazó ládákat szánkóra téve szállították a kéttornyú, U alakú helyi bencés kolostor épületébe. Az aranyat a hatalmas kriptába helyezték, ahová 1790 óta nem temettek, a devizát pedig az épületben lévő iskola tornatermébe vitték. Más értékeket a kolostortól 1 km-re lévő vendéglő raktárában helyezték el. A nemzeti vagyon védelmére a csendőrség 3 őrt állított fel. A kellemes alpesi környezetben a Nemzeti Bank ismét működni kezdett, a német hatóságokkal szemben

egy amerikai ezredes meg azt nap este tásában parancsal átvette a Magyar Nemzeti Bank minden értékét, és a magyar csendőrök mellé amerikai őrszemélyzetet is adott, a kolostortól nem messze lévő templomnál pedig két harckocsi figyelőállásba helyezkedett.

Néhány nap múlva George S. Patton Jr., a 3. amerikai hadsereg parancsnoka is felkereste a bankot. A kriptá csendőrszeme, Zólyomi tőrzsor-mester kötelességéhez híven tíz percen át várakoztatta a tábornoikat Deme százados megérkezéséig. Patton, az utolsó „keresztes lovag” méltányolta a katonás cselekedetet. Nem véletlenül lett később az amerikai kormányzat jóvoltából autóbaleset áldozata.

Május 12-én egy katonai bizottság látogatta meg a bankot. A csoportot L. G. Pereira, az amerikai katonai megszálló hatóság pénzügyi hivatalának vezetője irányította; intézkedtek az aranykészlet elszállításáról. A Nemzeti Bank felügyeletét Quandt Richárdra bízták, aki később a Világbank szakértője lett.

Május 14-én és 15-én az aranyvonat egykori rakományát négy páncélos biztosítása mellett katonai teherautókra rakodták, a hivatalos átadás után pedig az aranykészlet őrzésére kirendelt csendőr-különítmény feladatát maradéktalanul bevégezve, amerikai utasításra 1946. augusztus 23-ig teljesített szolgálatot Spital am Pyhrnben és környékén. A magyar aranykészletet két banki tisztviselő kíséretében Frankfurt am Mainba, az amerikai főparancsnokságra szállították, abból a célból, hogy – nem érintve a Magyar Nemzeti Bank jogait – az amerikai megszálló hatóság pénzügyi osztályának ellenőrzése mellett az értékeket a békeszerződés megkötéséig katonai biztonsági okokból megőrizték.

Röviden ennyi az aranyvonat története.

Annyi még bizonyos, hogy az amerikai kézen lévő aranytartalékok képezték a magyar kommunista párt által kitűnő taktikai érzékkel, 1946 augusztusában bevezetett stabil forint fedezetét, de mindent már a szovjet háttérhatalom segítségével, a világ legszédületesebb inflációjával szétvert aranypengő romjain teremtették meg.

Az amerikaiak 1947-ben visszaadták a magyar államnak az általuk lefoglalt készleteket, amelyekben „Különféle letétek” címszó alatt zsidó javak is szerepelhettek.

Hamarosan végigsöpört Európán a hidegháború előszele, így talán már csak az ÁVH néhány idős munkatársa és a szervezet irattára adhatna számot arról, mi lett a nemzeti vagyon sorsa, mi történt pl. 1948-ban az amerikaiak által Frankfurtból kiutasított magyar restitúciós misszióval?

Mennyiben felelős ez a szerencsétlen nemzet az Óra- és Ékszerkereskedelmi Vállalat és az Artex Külkereskedelmi Vállalat által elkótyavetyélt aranyértékekért, és vajon mikor tudhatunk részletesebben arról az eseményről is, amelynek keretében az Antall-kormány 1990-ben a nemzeti aranytartalék 80%-át értékesítette a világpiacon?

Hogyan lesz ebből zsidó kárpótlás?

Ifj. Perjesi György